

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ

MODERN EDUCATION & FOREIGN LANGUAGES

Ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος παρίσταται ὡς ἀνάδοχος εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν. Ἀριστερά (1η σειρά) διακρίνονται ὁ ὑπουργὸς Ἐθν. Παιδείας κ. Στ. Ἀλλεμανῆς καὶ ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Στ. Στεφανόπουλος. Δεξιῶ, μετὰ τὸν Βασιλέα, ὁ πρόεδρος τῆς Διοικήσεως Ἐπιτροπῆς τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν κ. Ι. Θεοδορακόπουλος, ὁ ὑπουργὸς ἄνευ χαρτοφυλακίου κ. Δροῦλιας, εἰδικῶς ἐπιφορτισμένος μὲ τὰ θέματα τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν, καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ε.Ρ.Ε. κ. Παν. Κανελλόπουλος.

A MONTHLY REVIEW

Published
with the cooperation of the
INSTITUTE OF AMERICAN STUDIES - I.A.S.
ATHENS

- ♦ **ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ**
- ♦ **ΟΡΓΑΝΟΝ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**
- ♦ **ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ :
ΚΩΝΣΤ. Α. ΓΕΡΑΡΔΟΣ**
- ♦ **ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ :
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑ-
ΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ - ΙΑΣ**
- ♦ **ΓΡΑΦΕΙΑ :
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 72
ΤΗΛ. : 614.949**

ΑΘΗΝΑΙ

MODERN EDUCATION & FOREIGN LANGUAGES

A MONTHLY REVIEW

Editor : CONST. A. YERARDOS

Published with the cooperation of the
INSTITUTE OF AMERICAN STUDIES - I.A.S.

Annual Subscription :

In Greece... Drs. 40 In other Countries \$ 2

OFFICES : IAS, 72 Academias St., Athens, Greece
Tel. No. 614.949

VOLUME IV

JULY - DECEMBER 1966

NUMBER 18

CONTENTS

	Page		Page
— The University of Patras	61	al Council of the Ministry of Education	70
— The Defects of our Educational System — A Significant Report of the Organiza- tion of Economic Cooperation and Development	64	— American Teachers Visit the I.A.S.	74
— The Seminar on Modern Language Tea- ching	66	— Educational News	76
Address of Welcome by the Minister of Education, Mr. Stelios Alamanis	67	— Modern Tendencies in Education, by Dr. Th. Haralambides, former Director at the Marasleion Pedagogical Academy	77
«Problems of Teaching English in Greece», Lecture by Mr. R. A. Close, Representative, British Council	68	— Seven New-Type Universities in Great Britain	81
— The Recent Reforms in Education in the U.S.S.R., by Mr. Gregory P. Efthy- miou, former member of the Education-		— New Teaching Aids—the 8th Didacta in Switzerland	84
		— Technical Courses on Television in Poland	87
		— The Argonauts' English Course	88

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ - ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Γραφεία : 'Ακαδημίας 72 — 'Αθήναι
Τηλέφωνον : 614.949

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕΤΗΣΙΑΙ :

'Ιδιωτῶν Δρ.	40	'Οργανισμῶν Δρ.	100
Σπουδαστῶν »	30	'Εξωτερικῶν \$	2.—
Τιμὴ τεύχους Δρ. 5			

Εἰς ὄσους ἡ «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ» ἀποστέλλεται ἄνευ ἐντολῆς, ἀποστέλλε-
ται τιμητικῶς καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐκ μέρους τῶν ὑποχρεώσεως.

*Υπεύθυνος Συντάξεως : Κωνστ. Α. Γεράρδος, Χατζηγιάννη Μέξη 3, 'Αθήναι
Προϊστάμενος Τυπογραφείου : Μ. Χ. Ροδάκης, Κολχίδος 39

Χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται

Τύποις : ΕΜΜ. ΡΟΔΑΚΗΣ & Σία — Γερανίου 7 — 533.965

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ

ΕΤΟΣ Δ' ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1966 ΑΡΙΘ. 18

Περιεχόμενα

◆ Τὸ Πανεπιστήμιον Πατρῶν	Σελίς	61
◆ Αἱ ἐλλείψεις τῆς Παιδείας μας — Μία βαρυσήμαντος ἔκθεσις τοῦ Ο. Ο. Σ. Α.	»	64
◆ Σεμινάριον ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν	»	66
Προσφώνησις τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας κ. Στ. Ἀλλαμάνη	»	67
Τὰ προβλήματα τῆς διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὑπὸ κ. Reg. A. Close, Διευθυντοῦ Βρετανν. Συμβουλίου	»	68
◆ Αἱ πρόσφατοι μεταρρυθμίσεις εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς Σοβιετικῆς 'Ενώσεως, ὑπὸ κ. Γρ. Π. Εἰθymiou, τ. Ἐκπαιδ. Συμβούλου	»	70
◆ Ἀμερικανοὶ Ἐκπαιδευτικοὶ ἐπισκέπτονται τὸ Ι. Α. Σ.	»	74
◆ Ἐκπαιδευτικὰ νέα	»	76
◆ Οἱ σύγχρονες κατευθύνσεις ἐπὶ τῆς Παιδείας, ὑπὸ κ. Θεοδ. Χαρα- λαμπίδη, τ. Διευθυντοῦ Μαρσσελίου Παιδαγ. Ἀκαδημίας	»	77
◆ Ἐπτά νέα Πανεπιστήμια μὲ νέα συστήματα εἰς Ἀγγλίαν	»	81
◆ Νεώτατα τεχνικὰ μέσα διευκολύνοντα τὴν μάθησιν — Ἡ 8η Di- dacta εἰς Ἑλβετίαν	»	84
◆ Τεχνικὰ σπουδαὶ διὰ τῆς τηλεοράσεως εἰς Πολωνίαν	»	87
◆ Νέα ἐκπαιδευτικὰ βιβλία	«	88

ΔΙΕΘΝΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΑΣ

*Η Διεθνής Υπηρεσία δια τούς Ξένους Φοιτητάς (International Student Service — ISS) έχει τούς εκπροσώπους της εις τούς κυριωτέρους λιμένας και αερολιμένας τών Ἡνωμένων Πολιτειῶν, διά νά παρέχουν κάθε σχετική πληροφορίαν καί διευκύνουσιν εις τούς ἀφικνουμένους σπουδαστάς. Ἀνωτέρω, μία ἐκπρόσωπος τοῦ ISS ὑποδέχεται δύο φοιτητάς.

ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΠΑΤΡΩΝ

Η ΣΗΜΑΙΑ κυματίζει εις τὸ κτίριον ὅπου στεγάζεται προσωρινὰ τὸ νέον Πανεπιστήμιον ποῦ ἐγκαινιάσθη τὴν 30ὴν Νοεμβρίου εις Πάτρας ἀπὸ τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον.

Πολλὰς ἀντιξοότητας πολιτικῆς, ἐπιστημονικῆς, οικονομικῆς, ἀκόμη καὶ προσωπικῆς, ἀντιμετώπισε καὶ ἀντιμετωπίζει τὸ νέον αὐτὸ ἀνώτατον ἐκπαιδευτικὸν ἴδρυμα τῆς χώρας κατὰ τὴν γέννησίν του. Παρὰ ταῦτα, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀτενίζει μὲ αἰσιοδοξίαν τὸ νέον πνευματικὸν ἴδρυμα, καὶ εὐχεται καὶ ἐλπίζει ὅτι, παρὰ τὰς πολλὰς καὶ φυσικὰς δυσκολίας τῆς ἀρχῆς, τὰς ὁποίας ἐπιτείνει εἰς τὸ ἔπακρον ἡ «ρωμαίικη κακοδαιμονία», τὸ νέον Πανεπιστήμιον θὰ ἀποβῆ σύντομα ἕνας ἀκόμη φάρος ποῦ θὰ φωτίσῃ τὴν πορείαν τοῦ ἔθνους πρὸς τὸν ἐκσυγχρονισμόν καὶ τὴν πρόοδον.

ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ Πατρῶν ἐγκατεστάθη, ὡς γνωστόν, προσωρινὰ εις νεότευκτον κτίριον τὸ ὁποῖον προωρίζετο νὰ στεγάσῃ ἕνα γυμνάσιον θηλέων. Ὡς χώρος τῆς ὀριστικῆς ἐγκαταστά-

Ο υπουργός της Παιδείας κ. ΣΤ. ΑΛΛΑΜΑΝΗΣ κηρύσσει την έναρξιν των εργασιών του Σεμιναρίου

Μία αξιόλογος

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΝ ΕΠΙ ΜΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΝ

ΚΑΤΑ τὸ δεύτερον ἡμῖσι τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου ἐπραγματοποιήθη εἰς Ἀθήνας Σ ε μ ι ν ἄ ρ ι ο ν ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν, διοργανωθὲν παρὰ τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου μετὰ τὴν συμπαράστασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης. Σκοπὸς τοῦ Σεμιναρίου ἦτο ἡ ἐνημέρωσις τῶν διδασκόντων ἐπὶ τῶν προβλημάτων ποῦ ἐμφανίζει ἡ διδασκαλία τῶν ξένων γλωσσῶν καὶ τῶν τρόπων ἀντιμετώπισεως αὐτῶν, ἐπὶ τῶν νεωτέρων μεθόδων διδασκαλίας ὡς καὶ τῆς χρησιμοποίησεως συγχρόνων ἐποπτικῶν μέσων.

Εἰς τὸ Σεμινάριον, τὸ ὁποῖον ἔλαβε γῶραν εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀμερικῆς 11 ἐντευκτήριον τῆς ΧΕΝ καὶ διήρκεσε κατὰ τὴν ἐβδομάδα ἀπὸ 19—24 Σεπτεμβρίου ἐ.ξ., ἔλαβον μέρος διακεκομημένοι ἐκπαιδευτικοὶ καὶ γλωσσολόγοι, Ἕλληνες καὶ ξένοι, ἀνώτεροι ὑπάλληλοι τοῦ Ἐπιμελητηρίου Παιδείας καὶ σύμβουλοι τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου, ὡς καὶ πολλοὶ καθηγηταὶ τῆς ἀγγλικῆς, γαλλικῆς καὶ γερμανικῆς γλώσσης τῆς δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως. Τὸ Σεμινάριον παρηκολούθησαν ἐπίσης καὶ ἑξὶ Κύπριοι καθηγηταὶ ξένων γλωσσῶν.

Ἡ τελετὴ τῆς ἐναρξέως τῶν εργασιῶν τοῦ Σεμιναρίου ἐγένετο τὴν πρωίαν τῆς 19 Σεπτεμβρίου. Τὴν ἑναρξιν αὐτοῦ ἐκήρυσεν ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Στέλιος Ἀλλαμανῆς, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασεν ἐν πρώτοις τὴν ἱκανοποίησίν του διὰ τὴν σύγκλησιν τοῦ Σεμιναρίου καί, ἀφοῦ ἐξήγησε τὸν σκοπὸν τούτου, διεβεβαίωσε τοὺς μετασχόντας ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀναγνωρίζει τὴν σπουδαιότητα τῶν ξένων γλωσσῶν εἰς τὸν σημερινὸν κόσμον, διότι πέραν τοῦ καθαροῦ πρακτικοῦ καὶ ἐπαγγελματικοῦ ἐνδιαφέροντος τὸ ὁποῖον παρουσιάζουν, ἀποτελοῦν αἱ ξένη γλώσσα καὶ ἐν ἄριστον μέσον πνευματικῆς καλλιέργειας, ἐπικοινωνίας καὶ συναδελφώσεως τῶν λαῶν.

Περαιτέρω ὁ κ. ὑπουργὸς ἀνέλυσε τὴν κατάστασιν ἡ ὁποία ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Μέσην καὶ Ἀνωτάτην ἐκπαίδευσιν σχετικῶς μετὰ τὴν διδασκαλίαν ξένων γλωσσῶν, καὶ εἶπεν ὅτι αὐτὴ δὲν εἶναι πολὺ ἱκανοποιητικὴ διότι καὶ ὁ χρόνος ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξεδηλώθη τὸ κρατικὸν ἐνδιαφέρον εἶναι ὀλίγος, καὶ ἡ ἔλλειψις διδακτικοῦ προσωπικοῦ ξένων γλωσσῶν παραμένει ὀξεῖα.

Τέλος ὁ κ. Ἀλλαμανῆς ἀνήγγειλε τὴν συγκρότησιν δύο συμβουλευτικῶν ἐπιτροπῶν διὰ τὴν γαλλικὴν καὶ τὴν ἀγγλικὴν γλώσσαν, ἀποτελουμένων ἀπὸ καθηγητᾶς τῶν Φιλοσοφικῶν Σχολῶν Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, μέλη τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου καὶ ἀνωτέρους ὑπαλλήλους τοῦ ὑπουργείου Παιδείας, καὶ πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν εἰς τοὺς σκοποὺς τοῦ Σεμιναρίου.

Ἡ προσφώνησις τοῦ κ. ὑπουργοῦ εἶχεν ὡς ἐξῆς:

ΣΤΙΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

πρωτοβουλία τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου

ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Ἡ προσφώνησις τοῦ ὑπουργοῦ κ. ΣΤ. ΑΛΛΑΜΑΝΗ

«Ὁ σκοπὸς τῆς συναρτήσεως αὐτῆς εἶναι καθαρὰ ἐπιστημονικὸς καὶ εἰδικὰ ἐκπαιδευτικὸς. Θέλομε νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς διδάσκοντας τὰς ξένας γλώσσας τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐνημερωθοῦν ἐπὶ τῶν νέων μεθόδων διδασκαλίας, καὶ μετὰ τὴν φωτισμένην καθοδήγησιν τῶν ἐμπειρογνομόνων τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν ἀρίστων ξένων καθηγητῶν, οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται εἰς τὸν τόπον μας καὶ γνωρίζουν τὰ προβλήματά μας, νὰ συμβάλωμεν εἰς τὴν ἐξέυρεσιν τῶν μέσων καὶ τρόπων ποῦ θὰ μᾶς βοηθήσουν νὰ βελτιώσωμεν τὴν διδασκαλίαν τῶν ξένων γλωσσῶν.

«Θέλω μετὰ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν νὰ σᾶς διαβεβαιώσω ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀναγνωρίζει τὴν σπουδαιότητα τῶν ξένων γλωσσῶν εἰς τὸν σημερινὸν κόσμον. Πέραν τοῦ καθαροῦ πρακτικοῦ καὶ ἐπαγγελματικοῦ ἐνδιαφέροντος ποῦ παρουσιάζουν, ἀποτελοῦν αὐταὶ καὶ ἕνα ἄριστον μέσον πνευματικῆς καλλιέργειας καὶ ὄργανον ἐπικοινωνίας, κατανοήσεως καὶ συναδελφώσεως τῶν ἀνθρώπων εἰς ἕνα κόσμον ποῦ φέρει ἀκόμη τὰ ἔγχη τῆς τελευταίας παγκοσμίας τραγωδίας. Ἡ τελευταία αὐτὴ ἀρετὴ εἶναι ἀσφαλῶς ἡ σπουδαιότερα, ἡ ὠφελιμότερα καὶ ἡ πλέον

εὐγενική. Ἄλλως τε εἰς τὰς συσκέψεις τῶν ὑπουργῶν Παιδείας εἰς τὸ Ἀμβούργον τὸ 1961, τὴν Ρώμην τὸ 1962, ἔγιναν εἰδικαί συστάσεις διὰ τὴν προώθησιν καὶ τὴν βελτίωσιν τῆς διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν, τὴν ὁποῖαν τὸ Συμβούλιον τῆς Εὐρώπης ἐχαρακτήρισεν ὡς θέμα ὑψίστης σημασίας.

«Τὸ ἐνδιαφέρον αὐτὸ ἐξεδηλώθη ἐμπράκτως, καὶ ἡ ἐπιτελεσθεῖσα ἐργασία κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, μετὰ συνέδρια, σεμινάρια, μαθήματα ἐπιμορφώσεως, ὑποτροφίας κλπ. εἶναι πράγματι ἀξία θαυμασμοῦ.

«Τίθεται λοιπὸν αὐθορμητῶς τὸ ἐρώτημα: ἢ μετὰ τί ἐπὶ πρᾶξαμεν εἰς ὄλοα ὅτι τὸ διὰστημα καὶ τὴν δύναμιν νὰ πράξωμεν διὰ τὴν προώθησιν τῆς διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν; Τὴν κατάστασιν ποῦ ἐπικρατεῖ εἰς τὰ σχολεῖα μας καὶ τὰ προβλήματα ποῦ μᾶς ἀπασχολοῦν, τὰ γνωρίζετε ἀσφαλῶς. Εἶναι μεγάλα καὶ δυσεπίλυτα διὰ πολλαπλοῦς λόγους, ὅχι ἀποκλειστικῶς οικονομικοῦς. Πιστεύω ὅτι ἡ πρωταρχικὴ καὶ βασικὴ προϋπόθεσις διὰ τὴν καρποφορήσιν αἱ προσπάθειαι μας εἶναι νὰ πεισθῶμεν ὅλοι διὰ τὴν ἀξίαν τῶν ξένων γλωσσῶν καὶ τὴν ἀνάγκην νὰ τὰς διδάξωμεν ὑπὸ συνθήκας ὀρθολογικάς. Γνωρίζω πόσα ἐμπόδια πρέπει νὰ ὑπερπηδήσωμεν, πόσα δὲ ἀπὸ αὐτὰ εἶναι γενικά ὅτι ὅλα τὰ μαθήματα. Ἰδιαί-

Μία ἄποψις ἀπὸ τὴν ἐναρξήριον τελετὴν τοῦ Σεμιναρίου Ξένων Γλωσσῶν.

Εἰς τὴν πρώτην σειρᾶν, ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ: οἱ κ.κ. Ἰω. Καρυδῆς, πρόεδρος τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου, Ν. Κορητικός, ἀντιπρόεδρος τοῦ Π.Ι., Ρ. Close, διευθυντὴς τοῦ Βρετανικοῦ Συμβουλίου ἐν Ἑλλάδι, Χρ. Χαλκιάς, σύμβουλος τοῦ Βρετανν. Συμβουλίου, Κ. Πετρίτης, σύμβουλος τοῦ Π.Ι.

ΣΤΙΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

Είναι χαρακτηριστική ή ύπεροχή όχι μόνον των Ήν. Πολιτειών της Αμερικής, αλλά και της Δυτικής Εύρωπης έναντι της Σοβ. Ρωσίας. Παραθέτομεν ἕτερον πίνακα

κα βιομηχανικής παραγωγής των ιδίων χωρών του 1962.

Πίναξ βιομηχανικής παραγωγής 1962 (εἰς ποσοτὰ ἐπὶ τοῦ παγκοσμίου συνόλου)

	Σοβιετική Ένωση	Ήνωμένα Πολιτεῖαι	Δυτική Εὐρώπη
Συνολική βιομηχανική παραγωγή	16	33	15
Παραγωγή ἐνεργείας	16	31	7
Παραγωγή ἀκαθάρτου χάλυβος	21	25	20
Παραγωγή αὐτοκινήτων	3	46	23

Παραθέτομεν ἕτερον πίνακα ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἀπασχόλησιν μὲ τὴν ἀγροτικήν παραγωγὴν καὶ εἰς τὴν

μέσθην ἀπόδοσιν τῶν αὐτῶν χωρῶν.

Ποσοστιαῖος πίναξ τῶν ἀσχολουμένων μὲ τὴν Γεωργίαν καὶ μέση ἀπόδοσις κατὰ ἑκτάριον

Χώρα	1960	Ἀνά ἑκτάριον		
		Δημητριακὰ	Ζαχαρότευτλα	Γεώμηλα
Σοβιετική Ρωσία	37 %	10,9	171	93
Ήνωμένα Πολιτεῖαι	08 %	24,1	392	211
Δυτική Εὐρώπη	16 %	25,7	346	188

Τέλος παραθέτομεν πίνακα καταναλώσεως βασικῶν εἰδῶν διατροφῆς ἀνά κάτοικον ὡς καὶ καταναλώσεως δι-

αρκῶν καὶ μὴ διαρκῶν ἀγαθῶν.

Πίναξ καταναλώσεως εἰδῶν διατροφῆς (εἰς χιλιόγρ. κατ' ἔτος) καὶ διαρκῶν καὶ μὴ διαρκῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν (κατὰ κάτοικον)

Χώρα	Εἰς χιλιόγρ. κατ' ἔτος						Κατὰ κάτοικον				
	Ἀλεύρον	Γεώμηλα	Ζάχαρις	Κρέας	Ὄζι	Βούτυρο	Ύψασμα χιλ. κατὰ κάτοικον	Ύποδήματα ζεύγη	Ραδιόφωνα ἀνά χιλ. οὖς κατ.	Τηλέφωνα ἀνά χιλ. οὖς κατ.	Αὐτοκίνητα ἀνά χιλ. οὖς κατ.
Σ. Ρωσία	174,5	125,0	27,0	12,5	4,5	3,9	270	6	1,8	32	3
Ήν. Πολιτ.	63,5	47,3	46,6	85,0	18,7	2,8	15	3,4	936	311	344
Δ. Εὐρώπη	97,8	101,7	29,7	53,9	11,5	5,1	9	1,7	242	96	89

Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων ἐπισήμων στοιχείων ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ μεταρρύθμισις τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν Σοβ. Ρωσίαν, γενομένη πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐνισχύσεως τοῦ μαθήματος τῆς παραγωγῆς εἰς ἄραρος τῆς γενικῆς μορφώσεως τῶν παιδιῶν τοῦ λαοῦ, δὲν πρόκειται νὰ ἀποδώσῃ περισσότερα ἀποτελέσματα ἀπὸ ὅσα ἀπέδωσε μέ-

χρι σήμερον. Ὅπως ἐτονίσαιμεν ἤδη, ἡ θεωρητικὴ σπουδὴ τῆς παραγωγῆς δὲν εἶναι ὁ κυριώτερος συντελεστής διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς κοινωνικῆς εὐημερίας. Αἱ κοινωνία ἀνάγκης δὲν μεταβάλλονται διὰ τῆς θεωρίας εἰς κοινωνίας ἀφθονίας. Ἄλλ' ὅπως παρετήρησε καὶ ὁ Σοφοκλῆς «οἱ τύραννοι ἔχουν τοῦτο τὸ προσόν: ἠμποροῦν νὰ

λέγουν καὶ νὰ πράττουν ὅ,τι θέλουν». Διότι φυσικὰ δὲν ὑπάρχει οὔτε ἀντίλογος, οὔτε ἀντίδρασις. Καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπάρξῃ. Ἡ συντριπτικὴ ὑπεροχὴ τῶν «καπιταλιστικῶν» κοινωνιῶν εἶναι ἀψευδὲς δείγμα περὶ τοῦ τί δύναται νὰ κατορθώσῃ ὁ ἐλεύθερος ἄνθρωπος καὶ εἰς ποῖον ἐπίπεδον εὐημερίας ἠμποροῦν νὰ φθάσουν αἱ ἐλεύθερα κοινωνία.

Φιλοσοφικὰ ρεύματα ἐπιδρῶντα εἰς τὴν Παιδείαν

ΤΡΙΑ εἶναι σήμερον τὰ φιλοσοφικὰ ρεύματα, τὰ ὁποῖα ἐπιδροῦν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν συστημάτων τῶν χωρῶν ὅλου τοῦ κόσμου: ὁ μαρξικὸς σοσιαλισμὸς, ὁ ἀγγλοσαξωνικὸς πραγματισμὸς καὶ ὁ εὐρωπαϊκὸς ἰδεαλισμὸς. Σύμφωνα μὲ τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαρξισμού, ἡ κοινωνικὴ ἰδιαιτερότητα θεωρεῖται ὡς ἡ μόνη κινητήριος δύναμις τῶν ἀνθρωπίνων ἀναγκῶν, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὴν βάση τῶν μορφωτικῶν δυνάμεων. Αὐταὶ προσδιορίζουν διὰ μιᾶς βαθμιαίας ἐπενεργείας τὸν κύκλον τῆς ζωῆς κατὰ μορφήν καὶ περιεχόμενον. Αὐτὴ ἡ διαδικασία εἶναι ἀναγκαία, διότι ἐνέχει ἐν αὐτῇ τὸ «πνεῦμα» τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὁποῖον εἶναι ταυτόσημον μὲ τὴν «γνώσιν», δηλ. μὲ τὴν δυνατότητα νὰ γνωρίσῃ τὴν ἐξέλιξιν καὶ νὰ τὴν ἐπισπεύσῃ διὰ μιᾶς ἐνεργοῦ προσαρμογῆς. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον τὸ σχολεῖον ἔχει ὡς ἀποστολὴν νὰ παράσχῃ εἰς τὸ ἄτομον συνειδήσιν τῶν ἐξελικτικῶν μορφῶν τῆς κοινωνίας καὶ τῶν σκοπῶν πού ἐπιδιώκει αὐτή. Οἴκοθεν νοεῖται, ὅτι ἡ μαρξικὴ παιδαγωγικὴ ἀποδίδει εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ *civis sovieticus*, δι' ὃ καὶ ἀπεμπολεῖ κάθε στοιχεῖον δυνάμενον νὰ μορφώσῃ ἀληθῶς ἐλευθέρην προσωπικότητα. Ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς κοσμοαντιλήψεως εἶναι ὁ ἐξοβελισμὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖον καὶ ἀπὸ τὸ πρόγραμμα σπουδῶν ὅλων τῶν ἀνθρωπιστικῶν μαθημάτων, τὰ ὁποῖα διαμορφώνουν τὴν προσωπικότητα, διαπλάσσουν τὴν συνείδησιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ φορτίζουν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ μὲ τὰς ὑψηλὰς ἐννοίας τοῦ Ὁραίου, τοῦ Ἀγαθοῦ, τοῦ Δικαίου, καὶ ὅλων ἐκείνων τῶν ἀρετῶν, αἱ ὁποῖαι κοσμοῦν τὸν ἀληθῶς ἐλεύθερον ἄνθρωπον. Πρὸς ἐπιτυχή δὲ διαμόρφωσιν τοῦ *civis sovieticus* ἔχουν ἐξορίσει ἀπὸ τὰ σχολεῖα τὴν σπουδὴν τῶν Ἑλλήνων καὶ Λατίνων συγγραφέων, διότι οὗτοι ἐπιδροῦν εἰς τὴν διάπλασιν τοῦ ἐλευθέρου πνεύματος τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὁποῖον εἶναι μισητὸν εἰς τὰς δικτατορίας. Εἰς τὴν ἀντίληψιν ταύτην συμφωνοῦν μὲ τὴν γνώμην τοῦ Hobbes, ὁ ὁποῖος ἔγραψεν: «By reading these Greek and Latin authors, men, from their child-hood, have got the habit (under a false show of liberty) of favoring tumults and of licentious controlling the actions of their Sovereigns.»

Ὁ ἀγγλοσαξωνικὸς παιδαγωγικὸς πραγματισμὸς ἐκφράζεται ἀπὸ τὸν Ἀμερικανὸν J. Dewey, ὁ ὁποῖος θέλει τὸ σχολεῖον μικρογραφίαν τῆς κοινωνίας, δηλαδὴ προσαρμογὴν τοῦ σχολείου πρὸς τὰς κοινωνικὰς ἀπαιτήσεις. Τὴν κοσμοαντιλήψιν αὐτὴν προσεπάθησαν νὰ εἰσαγάγουν εἰς τὴν χώραν μας οἱ σπουδάζοντες ἢ μετεκ-

Δυστυχῶς, ἡ κομμουνιστικὴ προπαγάνδα ἔχει τὸ προσόν ν' ἀποκρύπτῃ τὴν τραγικὴν πραγματικότητα καὶ διὰ τῆς μαγείας τῶν λέξεων νὰ δημιουργῇ ὀπτασίας παραδείσων. Καὶ δὲν εἶναι ὀλίγοι εἰς τὴν χώραν μας ἐκεῖνοι πού διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῶν ὑποδοθησοῦν τὴν ὑποδούλωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ εἰς τὸ σύστημα τῆς ἐρυθρᾶς δικτατορίας καὶ εἰς τὴν καταδυνάστευσίν του ἀπὸ μίαν ἀάσταν παραφρόνων.

παιδευθέντες εἰς τὰς ἀγγλοσαξωνικὰς χώρας, χωρὶς ν' ἀντιληφθοῦν τὴν διαφορὰν τῆς κοινωνικῆς συνθέσεως μεταξὺ τῆς ἰδικῆς μας καὶ τῆς ἀγγλοσαξωνικῆς κοινωνίας. Ἄλλ' ὁ ἀγγλοσαξωνικὸς πραγματισμὸς περιορίζει τὴν ἀποστολὴν τοῦ σχολείου εἰς τὸν κύκλον τῶν γεγο-νότων καὶ ὄχι εἰς τὸν εὐρύτερον κύκλον τῶν ἀξιών.

Τέλος, ὁ εὐρωπαϊκὸς παιδαγωγικὸς ἰδεαλισμὸς στηρίζεται εἰς τὴν ὑπαρξίν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ αὐθορμήτων πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν δυνάμεων μοναδικῶν, αἱ ὁποῖαι παρέχουν εἰς αὐτὸν τὴν ἱκανότητα νὰ κατευθύνῃ τὰς φυσικὰς του ἀνάγκας καὶ τὴν κοινωνικὴν του ἀνάπτυξιν καὶ νὰ διαμορφώσῃ τοιοῦτοτρόπως τὴν κοινωνικὴν του ζωὴν. Τὸ σχολεῖον, ἐπομένως, πρέπει νὰ εἶναι ὀργανωμένον κατὰ τρόπον, ὥστε νὰ παρέχῃ εἰς τοὺς νέους τὴν ἀντικειμενικὴν λειτουργίαν ἀξιών καὶ ἀληθειῶν, αἱ ὁποῖαι ἐκδηλοῦνται ὡς δημιουργικὸν περιεχόμενον τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἡ ὅλη δομὴ τοῦ σχολείου πρέπει νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὸ δέον, εἰς τὴν ἐνστάλαξιν τῶν ἀκαταλύτων ἀξιών τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ.

Ὅπως εἶναι ἐπόμενονον, καὶ τὰ τρία αὐτὰ παιδαγωγικὰ ρεύματα ἐπηρεάζουν τὴν προσπάθειαν ταξινόμησεως τῶν σχολικῶν μας πραγμάτων καὶ ἐπιφέρουν σύγχυσιν, τοσοῦτον μάλλον καθ' ὅσον δὲν ἔχει εἰσέτι δημιουργηθῆ καθαρῶς ἑλληνικὴ παιδαγωγικὴ παράδοσις. Ὅπως ὁμοίως καὶ ἂν ἔχῃ, ἡ Ἑλλάς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἰδεαλιστικὴν τῆς παράδοσιν. Παρὰ τὰ κατὰ κόρον τονιζόμενα περὶ Κοινῆς Ἀγορᾶς, ἡ χώρα μας δὲν ἠμπορεῖ νὰ συναγωνισθῇ τὰς προηγμένας βιομηχανικὰς χώρας τῆς Δύσεως. Δύναται ὁμοίως νὰ τὰς συναγωνισθῇ ἐπιτυχῶς μόνον εἰς τὸν πνευματικὸν τομέα. Καὶ εἰς αὐτὸν τὸν εὐγενῆ συναγωνισμὸν πρέπει νὰ κληθοῦν νὰ συμμετάσχουν ὅλοι οἱ Ἕλληνες. Καὶ εἰς τοῦτο ὑπῆρξεν ἀτυχῆς ἢ προσπάθεια ἀποδεδειγμένης τῆς νεολαίας ἀπὸ τοὺς κλασικὸς συγγραφεῖς καὶ ἀπὸ τὸ κλασικὸν ἑλληνικὸν πνεῦμα. Εἰς τὸν παγκόσμιον χῶρον ἡ Ἑλλάς μόνον ὡς ἰδέα δύναται νὰ σταθῇ. Καὶ τῆς ἰδέας αὐτῆς σκαπανεῖς καὶ πρωτεργάται ὑπῆρξαν ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποῖους σήμερον κλοῦμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν. Ἄς μὴν αὐταπατώμεθα. Ἡ βιομηχανικὴ μας ὑπανάπτυξις οὐδέποτε θὰ ἠμπορέσῃ νὰ συναγωνισθῇ τὴν ὑπερανάπτυξιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν καὶ Ἀμερικανῶν. Μόνον ἡ πνευματικὴ μας ἀνάπτυξις, ὀφειλομένη εἰς ἐκείνους πού σήμερον καλοῦμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν, θ' ἀποτελῇ τὸ αἰώνιον σῆμα κατατεθέν τῆς δημιουργίας τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς μέσα εἰς ἓνα διαρκῶς στενοῦμενον καὶ διαρκῶς ὑλοποιούμενον κόσμον.

Ο καθ. κ. John D. Logan, Διευθυντής Σπουδών του IAS, προσφωνεί τους Αμερικανούς εκπαιδευτικούς

Ο καθ. κ. Θ. Χαραλαμπίδης, Έκπαιδ. Σύμβουλος του IAS, όμιλεί διά την παγκοσμιότητα της Αγγλικής γλώσσας

Ο κ. Σπυρ. Σκιαδαρέσης, διευθυντής Έκπαιδύσεως του Έργου του Υπουργείου Παιδείας, απευθύνει χαιρετισμόν προς τους Αμερικανούς εκπαιδευτικούς

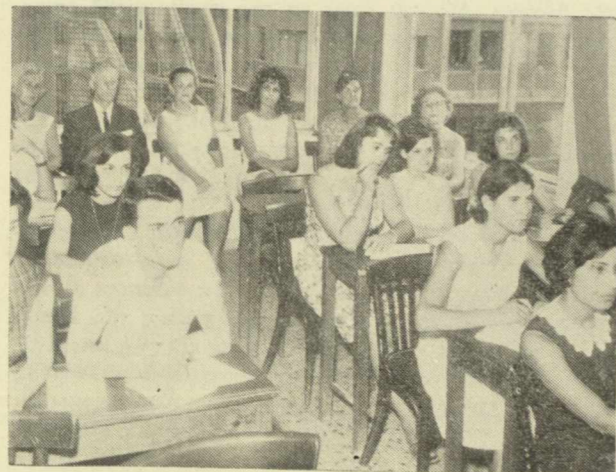
Ο κ. Rob. Wozniak, βοηθός Μορφωτικός ακόλουθος της Αμερ. πρεσβείας, χαιρετίζει τα μέλη της αποστολής

Ο καθ. κ. R. Sarbinowski, αρχηγός της αποστολής, εύχαριστεί την διοίκηση του Ίνστιτούτου Αμερικανικών Σπουδών

Αμερικανοί εκπαιδευτικοί επισκέπτονται το Ίνστιτούτον Αμερικανικών Σπουδών - IAS

ΤΟΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ Αύγουστον επισκέφθη την Ελλάδα ομάδα 35 καθηγητών-μελών της Αμερικανικής οργανώσεως εκπαιδευτικών National Education Association, κατά την διάρκειαν μακράς ενημερωτικής περιουδείας των εις 12 διαφόρους χώρας, προς τόν σκοπόν ύ-

Αμερικανοί καθηγηται (εις τὸ βάθος) παρακολουθοῦν μίαν τάξιν τοῦ IAS. Εἰς τὸ πρῶτο πλάνο σπουδασταὶ τοῦ IAS

πως γνωρίσουν ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως τὰ εκπαιδευτικά συστήματα τῶν ἐν λόγῳ χωρῶν, καὶ ἰδίως εἰς τὸν τομέα τῆς διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν.

Κατὰ τὴν ἐνταῦθα παραμονὴν τῶν οἱ ἀμερικανοὶ εκπαιδευτικοὶ ἐπισκέφθησαν τὰς κεντρικὰς σχολὰς τοῦ Ίνστιτούτου Αμερικανικῶν Σπουδῶν (IAS), παρηκολούθησαν τὴν εἰς αὐτὰς διδασκαλίαν τῆς ἀγγλικῆς γλώσσας, καὶ ἐξήτησαν μὲ μεγάλο ἐνδιαφέρον πληροφορίας περὶ τῆς λειτουργίας τοῦ μεγάλου αὐτοῦ εκπαιδευτικοῦ ὀργανισμοῦ διδασκαλίας τῆς ἀγγλικῆς γλώσσας βάσει ἀμερικανικῶν προγραμμάτων, συστημάτων καὶ βιβλίων.

Ἐπικολούθησε ἐνδιαφέρουσα ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων μεταξὺ τῶν ἀμερικανῶν καὶ ἐλλήνων εκπαιδευτικῶν ἐπὶ τῶν προβλημάτων ποὺ παρουσιάζει ἡ διδασκαλία τῆς ξένης γλώσσας εἰς τοὺς Ἕλληνας σπουδαστάς. Κατ' αὐτήν, οἱ ἀμερικανοὶ εκπαιδευτικοὶ ἐξεφράσθησαν ἐνθουσιωδῶς διὰ τὴν ἀριτιότητα τῆς εἰς τὸ Ίνστιτούτον Αμερικανικῶν Σπουδῶν—IAS ἐπιτελουμένης ἐργασίας καὶ διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν ἐπίδοσιν τῶν Ἑλλήνων σπουδαστῶν.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐπισκέψεων καὶ τῆς ἐπακολουθησάσης συζητήσεως ἐπὶ τῶν συγχρόνων βιβλίων καὶ μεθόδων διδασκαλίας, ἡ διοίκησις καὶ οἱ Ἕλληνες καὶ ξένοι καθηγηταὶ τοῦ IAS ἐδεξιώθησαν τοὺς Αμερικανοὺς συναδέλφους τῶν εἰς τὸ ροῦφ-γκάρτεν τοῦ ξενοδοχείου Κίνγκς Πάλλας. Εἰς τὴν δεξίωσιν, ποὺ ἐδόθη ἐν μέσῳ θερμοτάτης φιλικῆς ἀτμο-

σφαιρας, παρέστησαν καὶ ὁ Διευθυντής τοῦ Ἐργου Παιδείας κ. Σπ. Σκιαδαρέσης, ὁ βοηθὸς μορφωτικὸς ἀκόλουθος τῆς Αμερικανικῆς Πρεσβείας κ. Rob. Wozniak, ὁ πρόεδρος τοῦ Δημοτικῆς Συμβουλίου Ἀθηναίων κ. Ἀχ. Ἀν-

Οἱ Αμερικανοὶ καθηγηται εἰς τὸ Ίνστιτούτον Αμερικανικῶν Σπουδῶν ἐν μέσῳ σπουδαστῶν τοῦ IAS

τωνόπουλος, καὶ πολλοὶ διακεκριμένοι εκπαιδευτικοὶ καὶ ἄλλοι παράγοντες, ὡς καὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἐλληνικοῦ καὶ ξένου τύπου.

Τοὺς Αμερικανοὺς εκπαιδευτικοὺς ἐχαιρέτισαν ἐξ ὀνόματος τοῦ IAS ὁ Διευθυντής Σπουδῶν αὐτοῦ καθηγητὴς κ. John D. Logan jr. καὶ ὁ Ἐκπαιδευτικὸς Σύμβουλος τοῦ IAS καθηγητὴς κ. Θεοδ. Χαραλαμπίδης, τέως διευθυντὴς τῆς Μαρμαρῆου Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας καὶ διακεκριμένος εκπαιδευτικὸς συγγραφεὺς, ὅστις καὶ ὠμίλησε περὶ τῆς σημασίας τῆς ἀγγλικῆς γλώσσας ὡς τοῦ ἐπικρατεστέρου σήμερον μέσου διεθνῶς ἐπικοινωνίας, καὶ τῆς ἰδιαίτερας χρησιμότητός της διὰ τοὺς Ἕλληνας. Τοὺς ξένους εκπαιδευτικοὺς ἐχαιρέτισαν ἐπίσης καὶ ὁ Διευθυντής τοῦ Ἐργου Παιδείας κ. Σπ. Σκιαδαρέσης, ὅστις ἐξήγησε τὴν σημασίαν τῶν μορφωτικῶν αὐτῶν ἐπισκέψεων καὶ ἀνταλλαγῶν, καὶ τὸ γενικώτερον ὄφελος ποὺ προκύπτει ἀπὸ τὴν προσωπικὴν ἐπαφὴν καὶ γνωριμίαν τῶν ἐκπροσώπων τῆς ἐκπαίδευσως τῶν διαφόρων χωρῶν, καὶ ἐξέφρασε τὴν χαρὰν τοῦ διότι εὐρίσκειται ἐν μέσῳ διακεκριμένων ξένων εκπαιδευτικῶν. Ὁ κ. Σκιαδαρέσης ἐξέφρασε ἐπίσης τὴν ἱκανοποίησίν του διὰ τὸ ἐπιτελούμενον παρὰ τοῦ Ίνστιτούτου Αμερικανικῶν Σπουδῶν—IAS ἔργον, τόσον ἐξυτηρητικὸν διὰ τὸν τόπον, καὶ ἐτόνισεν ἰδιαίτερος τὴν βαθεῖαν ἐκτίμησιν ποὺ τρέφουν οἱ Ἕλληνες πρὸς τὴν Αμερικανικὴν ἐκπαίδευσιν, τὰ συστήματα καὶ τοὺς ἐκπροσώπους της. Ὁ Αμερικανὸς βοηθὸς μορφω-

τικός ακόλουθος κ. Α. Wozniak εξέφρασε την μεγάλη ικανοποίησή του δια την ελληνοαμερικανική αυτήν μορφωτική επαφή και συνεργασία.

Ο άρχηγός της αποστολής των Αμερικανών εκπαιδευτικών καθηγητής κ. Robert Sarbinowski, αφού εξέθεσε τους σκοπούς της περιόδου που επιδιώκει την πληρύτερη ενημέρωση των αμερικανών εκπαιδευτικών επί της κατάστασης της σύγχρονης εκπαίδευσης εις όλον τον κόσμο, και επί των παρατηρουμένων νέων τάσεων και αναγκών, ηδυναρίστηκε εκ μέρους των συναδέλφων του και της National American Association, το Ίνστιτούτο Αμερικανικών Σπουδών—IAS δια την παρασχεθείσαν εποικοδομητική συνεργασία και εξέφρασε την μεγάλη χαρά των μελών της αποστολής διότι τους εδόθη ή ευκαιρία να παρακολουθήσουν το εις το IAS επιτελούμενον εκπαιδευτικόν έργο και να διαπιστώσουν εξ άμεσου αντίληψως τὰ λίαν ικα-

Οί Αμερικανοί εκπαιδευτικοί και καθηγηταί του IAS, Έλληνες και ξένοι, ανταλλάσσουν άπόψεις επί θεμάτων διδασκαλίας κατά την επίσκεψίν των εις το Ίνστιτούτον Αμερικανικών Σπουδών

νοποιητικά αποτελέσματα αυτού. Ο κ. Sarbinowski έτόνισεν όλως ιδιαίτερος την έντύπωσιν που έκαμε εις αυτόν και τους συναδέλφους του ό ένθουσιασμός και ή επίδοσις των ελλήνων σπουδαστών και τὸ ύψηλόν αὐτῶν πνευματικῶν ἐπιπέδον.

Ο ήμερήσιος τύπος των Αθηνών εδημοσίευσε τὰ τῆς ἐπισκέψεως των Αμερικανῶν εκπαιδευτικῶν εις τὸ IAS, συνοδεύον αὐτὰ και με φωτογραφίας ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν και τὴν ἐπακολουθήσαν δεξίωσιν.

Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν των εις Ἡν. Πολιτείας, αὶ Αμερικανοί εκπαιδευτικοί και ή National Education Association ἀπέστειλαν θετικά συγχαρητήρια και ευχαριστήρια γράμματα πρὸς τὴν διοίκησιν τοῦ Ίνστιτούτου Αμερικανικῶν Σπουδῶν—IAS δια τὴν παρασχεθείσαν παρ' αὐτοῦ πολύτιμον συνεργασίαν πρὸς ἐπίτευξιν των σκοπῶν τῆς ἐνημερωτικῆς ταύτης και μορφωτικῆς πρωτοβουλίας τῆς Ν.Ε.Α., ὡς και δια τὰ ἐπιδειχθέντα συναδελφικά αἰσθήματα.

Ἐκπαιδευτικὰ Νέα

Τὰ σχολεῖα Γενικῆς Ἐκπαίδευσως εις τὴν Μεγ. Βρεταννίαν

ΛΟΝΔΙΝΟΝ.—Τί είναι ένα Σχολεῖον Γενικῆς Ἐκπαίδευσως; Μὲ ἀπλὰς λέξεις είναι ένα σχολεῖον μέσης ἐκπαίδευσως δι' ἀγόρια και κορίτσια ἡλικίας 11—18 ἐτῶν και εις τὸ ὅποιον φοιτοῦν ἀπὸ 800 ἕως 2.000 μαθηταί, διαφόρου ἀντιλήψεως, ικανότητος και κλίσεως. Εἰς αὐτὸ τὸ σχολεῖον, ἀπὸ τὴν πλευρὰν τῆς κλίμακος νοημοσύνης, συναντῶμεν ένα εὐφυῆ παιδί νὰ μελετᾷ ἀνώτερα μαθηματικά και φυσικὰς ἐπιστήμας και νὰ προετοιμάζεται διὰ τὸ Πανεπιστήμιον, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλην ὑπάρχει μία τάξις καθυστερημένων παιδιῶν τὰ ὅποια χρειάζονται ἐιδικὴν διδασκαλίαν διὰ νὰ ἀποκτήσουν μίαν στοιχειώδη μόρφωσιν. Τὰ Σχολεῖα Γενικῆς Ἐκπαίδευσως είναι ένα νέον εἶδος σχολείων. Τὸ πρῶτον ἀπὸ αὐτὰ ἤρχισε νὰ λειτουργῇ πρὸ 12 ἐτῶν εις τὸ Λονδίνον, και πρὸς τὸ παρὸν μόνον ἐννέα παιδιὰ εις τὰ ἑκατὸν ἐκπαιδεύονται εις τὸ νέον αὐτὸ εἶδος σχολείου, διὰ τὸ ὅποιον δὲν χρειάζονται εἰσαγωγικαὶ ἐξετάσεις.

Ἀλλὰ διὰ τὰ περισσότερα παιδιὰ τῆς Βρεταννίας, τὸ εἶδος τοῦ σχολείου μέσης ἐκπαίδευσως ποὺ θὰ ἀκολουθήσουν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐπίδοσιν των εις τὰ τέσσε νοημοσύνης και τὰς ἐξετάσεις εις τὴν Ἀγγλικὴν και τὴν ἀριθμητικὴν. ποὺ γίνονται κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τελευταίου χρόνου τοῦ δημοτικῶν σχολείων. Τότε γίνεται ἐπιλογή των εὐφρεστέρων παιδιῶν δι' ἕνα ἀκαδημαϊκὸν τύπον ἐκπαίδευσως εις λύκειον, ἐνῶ τὰ παιδιὰ μὲ πρακτικὰς κλίσεις ἀκολουθοῦν μίαν τεχνικὴν σχολὴν μέσης ἐκπαίδευσως. Ἡ μεγάλη πλειοψηφία —50% περίπου των παιδιῶν— φοιτοῦν εις λεγόμενα σύγχρονα σχολεῖα μέσης ἐκπαίδευσως. Ἐπειδὴ εις τὴν Βρεταννίαν ἐφηροῦσθη τὸ πρῶτον ἡ βασικὴ ἀρχὴ τῆς μέσης παιδείας δι' ὅλους πρὸ εἴκοσι περίπου ἐτῶν, ἐξακολουθεῖ νὰ ἐφαρμόζεται τὸ σύστημα αὐτὸ διαχωρισμοῦ τὸ ὅποιον βασίζεται εις τὰ τέσσε ἀντιλήψεως. Ἀλλὰ τώρα διδάσκαλοι και ψυχολόγοι ἀμφιβάλλουν κατὰ πόσον ἡμποοεὶ κανεὶς νὰ βασίζεται εις τὰ τέσσε νοημοσύνης. Ἐπιστοιχοῦν ὅτι είναι ἀδύνατον νὰ κρίνῃ κανεὶς μὲ ἀκρίβειαν τὴν νοημοσύνην ἐνδὸς παιδιοῦ ἡλικίας 11 ἐτῶν και νὰ προβλέψῃ τὸν τρόπον ποὺ θὰ ἀναπτυχθῇ διανοητικῶς κατὰ τὴν ἐφηβικὴν τοῦ ἡλικίαν.

Τὸ Ἐκρεμλίνον δὲν μένει ικανοποιημένον ἀπὸ τὴν ἐκπαίδευσιν

ΜΟΣΧΑ.—Τὸ Κρεμλίνον ἐπέκρινε πρὸς τινος τὸ σοβιετικὸν ὑπουργεῖον Ἀνωτάτης Ἐκπαίδευσως, διότι δὲν ἐπέτυχε νὰ βελτιώσῃ τὸ ἐπίπεδον διδασκαλίας εις τὰ πανεπιστήμια και τὰ τεχνικὰ ἱνστιτούτα. Μακρὸν ἀνακρινωθέν τοῦ Κομμουνιστικῶν κόμματος και τῆς Κυβερνήσεως συνέστησε καλύτεραν ἰδεολογικὴν ἐκπαίδευσιν των σπουδαστῶν, καθὼς και καλύτεραν διδασκαλίαν ὅσον ἀφορᾷ τὰς νεωτέρας ἐξελίξεις εις τὸν κάθε τομέα μελέτης.

Τὸ ἀνακρινωθέν τονίζει ὅτι τὸ ὑπουργεῖον δὲν κατέβαλε συστηματικὴν προσπάθειαν διὰ νὰ ἀνυψώσῃ τὸ ἐπίπεδον των ικανοτήτων των καθηγητῶν των πανεπιστημίων, και δὲν ἐπέτυχε νὰ ἐκδώσῃ ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ ἀπαιτούμενα συγγράμματα. Ἀνησοιευθέν εις τὴν ἐφημερίδα «Πράβδα», τὸ ἀνακρινωθέν προσθέτει ὅτι, με τὴν ἔναρξιν τοῦ ἐπομένου ἔτους, ἐιδικευμένοι διδάσκαλοι θὰ ἔπρεπε νὰ μετεκπαιδευθοῦν εις μεγάλας βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις και ἀγροκτηνία, ὥστε νὰ εὐρίσκονται πλησιέστερα πρὸς τὴν πρακτικὴν πείραν. Εἰς τὸ μέλλον, τονίζει τὸ ἀνακρινωθέν, οἱ ἐπιστήμονες διδάσκαλοι και οἱ μαθηταί των πρέπει νὰ είναι εις θέσιν νὰ διεξάγουν ἔρευναν ἐπὶ τῇ βάσει συμβολαίων με ὑπουργεῖα ἢ κρατικὰς ἐπιχειρήσεις —σύστημα παρόμοιον πρὸς τὸ ἐφαρμοζόμενον εις τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας.

ΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ

ὑπὸ τοῦ κ. ΘΕΟΔ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗ, δ.φ.

τ. Διευθυντοῦ Μαρασλείου Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας
Διευθυντοῦ Κέντρου Κοινοτικῆς Ἀναπτύξεως Β.Ε.Ι.
Ἐκπαιδ. Συμβούλου Ἰνστιτούτου Ἀμερικανικῶν Σπουδῶν—I.A.S.

IV

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ «ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ»

ΣΧΕΤΙΚΑ με τὴν τρίτη αὐτὴ σύγχρονη κατεύθυνση στὸν κόσμο, περὶ ἐπεκτάσεως τῆς ἐκπαίδευσως και μορφώσεως, ἔχομε ἐξετάσει ἕως τώρα τὶς ἀκόλουθες τρεῖς μορφές τῆς:

α) Τὴν καταβαλλόμενες προσπάθειες γιὰ τὴν καταπολέμηση τοῦ ἀναλφαριθμητισμοῦ.

β) Τὴν παροχή, σὲ συνδυασμὸ με τὴν καταπολέμηση τοῦ ἀναλφαριθμητισμοῦ, και μιᾶς γενικῆς και ἐπαγγελματικῆς βασικῆς μορφώσεως.

γ) Τὴν ἀναγένεση, βελτίωση και τὸν πλουτισμὸ των γνώσεων και ἱκανοτήτων και αὐτῶν ἀκόμη των ἐγγραμμάτων.

Ἐπιθυμοῦμε τώρα νὰ πραγματευθοῦμε γιὰ δύο ἀκόμη μορφές αὐτοῦ τοῦ γενικοῦ αἰτήματος, γιὰ τὴν ἐπέκταση τῆς ἐκπαίδευσως και μορφώσεως, ποὺ ἔχουν ὅμως και μιὰ κτυπητὴ ἀντίθεση μεταξύ τους. Ἐγνωοῦμε:

δ) Τὴν ἐπέκταση τῆς ἐκπαίδευσως στα καθυστερημένα, ἀνώμαλα και ἀνάπηρα παιδιὰ, ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος.

ε) Τὴν διαφοροποίηση τῆς ἐκπαίδευσως, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, προκειμένου νὰ μορφώσουμε τὰ ἐξαιρετικῶς εὐφυᾶ παιδιὰ στὸ Δημοτικὸ και τὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης, καθὼς και νὰ υποβοηθήσουμε τοὺς μέλλοντες ἐπιστήμονες-ἐρευνητὲς κατὰ τὴν κατάρτισή τους στὴν Ἀνωτάτη Ἐκπαίδευσιν.

Α.— Πρῶτα-πρῶτα ἄς μελετήσουμε, με τρόπο περιληπτικὸ, τὰ καθυστερημένα, ἀνώμαλα και λ.π. παιδιὰ.

Καὶ ἐδῶ πρόκειται γιὰ ἕνα σχετικῶς νέον κλάδο τῆς Παιδαγωγικῆς Ἐπιστήμης, ποὺ, στὶς μὲν Ἀγγλοσαξωνικὰς χώρες προτιμοῦν νὰ τὸν ὀνομάζουν «Εἰδικὴ Ἐκπαίδευσιν», στὴ δὲ Γερμανία, ὀπόθεν κι' ἐμεῖς πήραμε τὸν ὄρο «Θεραπεία καὶ Παιδαγωγική». Εἶναι κλάδος ποὺ καλλιεργήθηκε πολὺ λίγο στὴ χώρα μας και ὅπου σιγά-σιγά ἀρχίζει εὐτυχῶς νὰ γίνεται τελευταία λόγος ἀπὸ ἀφωσιωμένους ἐπιστήμονες, παιδαγωγούς, ψυχολόγους ὡς και ἰατρούς. (*)

Γι' αὐτὰ τὰ δυστυχισμένα παιδιὰ λαμβάνεται συστηματικὴ φροντίδα και πρόνοια σὲ ὅλα τὰ προηγμένα κράτη και μάλιστα ἔχουν δημιουργηθῆ ἐιδικὰς ὑπηρεσίες στα Ὑπουργεῖα Παιδείας, Ὑγείνης και Προνοίας, γιὰ τὴν ὀρθὴ ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος αὐτοῦ ὑπάγεται στὴ δικαιοδοσία τόσο τοῦ παιδαγωγοῦ - ψυχολόγου ὅσο και τοῦ ἰατροῦ-ψυχιάτρου, γιὰ νὰ μὴ προσθέσουμε, και τοῦ κοινωνιολόγου.

Πρόκειται γιὰ παιδιὰ μὴ κανονικά, παιδιὰ καθυστερη-

(*) Βλ. σχετ. μελέτες: Ν. Ἐξαρχοπούλου, Κ. Γ. Καλαντζῆ, Ρ. Ἰμβριώτου, Στ. Μαρκέτου, Μ. Ἐδελστάιν-Γουδέλη, Α. Α. Ἀσιώτη, Μ. Παλαιολόγου, Ι. Π. Παπαγεωργίου, Ι. Ν. Σηροτύρη, Ε. Αερλι (μεταφρ. Α. Μανδάλου), Α. Descouedras (μεταφρ. Γ. Α. Βασδέκη), Γ. Α. Ρούσκα, Θ. Βασδέκη, Μ. Ρωξάνα και τελευταία ἀπὸ τὴ Κ. Μουστάκα και τὸν Μ. Νουάρο.

μένα για τον ένα ή τον άλλο λόγο, είτε από πάθηση σωματική και άνωμαλία οργανική (άνπηρες και ελαττώματα σωματικά) είτε από παθήσεις ή άνωμαλίες ψυχοπνευματικές (παιδιά διανοητικής ύστερημένα, ήθικώς και συναισθηματικώς διεστραμμένα, κοινωνικώς άπροσάρμοστα κλπ.).

Σκοπός μας είναι να βελτιώσουμε, όσο είναι δυνατό, τη θέση τους. Έτσι θα είναι ολιγώτερο βάρος στην οικογένειά τους, στην κοινωνία γενικά, γιατί με τα σύγχρονα επιστημονικά μέτρα που λαμβάνονται για τη θεραπεία και διαπαιδαγώγηση αυτών των παιδιών, τα αποτελέσματα είναι σε πολλές περιπτώσεις καταπληκτικά. Όχι μόνο βελτιώνεται ή κατ'ελάχιστον, όχι μόνο ανακουφίζονται οι γονείς και η κοινωνία, αλλά αποδίδουν, από παράσιτα που ήταν, ωφέλιμα ως ένα βαθμό και στον εαυτό τους και στο σύνολο.

Έπειτα, πρέπει να καταβάλλονται συστηματικές προσπάθειες για τη βελτίωση της θέσεως των παιδιών της κατηγορίας αυτής. Αυτό δείχνει μιαν ευχάριστη, προσδευτική εξέλιξη στα ανθρώπινα μας ένστικτα και συναισθήματα, μιάν άνοδο στην κοινωνική πολιτική ένδυσ κράτους και μιάν εφαρμογή στην πράξη των υψηλών χριστιανικών και γενικά αλτρουϊστικών αντιλήψεων. Γι' αυτό, καθώς αναφέραμε, η φροντίδα για τα κακόμοιρα αυτά παιδιά αποτελεί στις πρωτοπόρες χώρες αναπόσπαστο μέρος του εκπαιδευτικού τους συστήματος. Έξ άλλου και ειδικές έδρες για την «Ειδική Έκπαίδευση» (τη «Θεραπευτική Παιδαγωγική») συναντά κανείς στις Ανώτατες Παιδαγωγικές Σχολές του εξωτερικού.

Τόση πρόοδος έχει ήδη γίνει στον κλάδο αυτόν, ώστε τοπικά και διεθνή συνέδρια συγκαλούνται στα διάφορα μέρη του κόσμου για να εξετασθούν τις πολλές και ποικίλες πλευρές του προβλήματος αυτού.

Και είναι πολλές και διάφορες οι πτυχές και στο ζήτημα αυτό. Άρχει να αναφέρω, ότι σ' ένα τέτοιο συνέδριο που βρέθηκα πριν από οκτώ χρόνια, οι συνέδριοι είχαν διακριθεί σε τριάντα επιτροπές και την κάθε μιάν από αυτές άπασχολούσε μιάν μόνο πλευρά του ζητήματος.

Με την οργάνωση της «Ειδικής Έκπαίδευσης» («Θεραπευτικής Παιδαγωγικής») κατά τρόπο συστηματικό στη χώρα μας δεν πρόκειται για κάποιο σχέδιο φανταστικό και ουτοπικό. Άνάπηρα, άνωμαλα, καθυστερημένα παιδιά υπάρχουν και στη δική μας κοινωνία, όπως υπάρχουν παντού. Και όσο ένωρίτερα φροντίζουμε για τα παιδιά αυτά, τόσο το καλλίτερο και για τα ίδια τα παιδιά και για τους γονείς τους και για την κοινωνία.

Άς μη ξεχνούμε ακόμη ότι είναι συνάνθρωποι μας που νοιώθουν, αισθάνονται και υποφέρουν. Άς μη λησμονούμε ότι πολλά από αυτά τα παιδιά δεν θα ήταν σ' αυτή τη δυσάρεστη κατάσταση, εάν έμεις οι μεγάλοι είμεθα πιο προσεκτικότεροι στη ζωή μας. Έπομένως, είμεθα ως ένα βαθμό υπεύθυνοι, συνυπεύθυνοι μάλιστα όλοι μας σχεδόν. Έπειτα, με τη βελτίωση της θέσεώς τους, καλλιτερεύουμε και τη δική μας θέση, γιατί τα κοινωνικά βάρα σήμερα μοιράζονται σ' όλους μας, έννοείται δέδαια σε μιάν πραγματικά δημοκρατική χώρα.

Χρειάζεται, λοιπόν, η στενή και άρμονική συνεργασία της επιστήμης και της «καρδιάς», για να αντιμετωπίσουμε με τρόπο αποτελεσματικό την κατάσταση αυτών των δυστυχισμένων συνανθρώπων μας.

Χρειάζεται, όσοι ήγουνται σε μιάν τέτοια σταυροφορία φιλάνθρωπη και κοινωφελή, να φροντίσουν να άφρητισθη το ευρύτερο κοινό και άφου ένδιαφερθη για ένα τέτοιο σκοπό να ληφθούν και τα κατάλληλα μέτρα τα όποια ύποδεικνύει ή επιστήμη, και εφαρμόζει ή καλή διοίκηση. (*)

Β.— Το επόμενο σημείο που θα θίξουμε σχετικά με τη μερινή τάση προς επέκταση της εκπαίδευσης και μορφώσεως, είναι ένα ευχάριστο θέμα και όρίσκεται σε τέλεια αντίθεση με το προηγούμενο σημείο. Έκει μιλήσαμε για τα δυστυχισμένα, άνάπηρα, άνωμαλα και γενικώς καθυστερημένα παιδιά. Έδώ τώρα συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Πρόκειται για τα έξαιρετικά παιδιά, για τα εϋφυέστερα και προικισμένα με ιδιαιτέρως ταλέντα και σπάνιες ψυχοπνευματικές ικανότητες.

Το πρόβλημα είναι: Τι κάνουμε για τα παιδιά αυτά στο Δημοτικό, στα Σχολεία της Μέσης; Τι κάνουμε άκόμη και πιο πέρα, στις Ανώτατες Σχολές; Πώς θα πρέπει να διαπαιδαγωγηθούν αυτές οι έξαιρετικές φύσεις άνάλογα με τις σπάνιες ιδιότητές τους, ώστε να μπορέσουν να προσφέρουν περισσότερο και στον εαυτό τους και στο σύνολο, παρά όταν δεν τους φροντίζουμε ιδιαίτέρως; Πρέπει να λάβουμε ειδικά μέτρα γι' αυτά τα ταλέντα ή όχι, και γιατί;

Η άπάντηση είναι μιάν και σύντομη. Όφείλουμε με κάθε τρόπο να λάβουμε τα άπαιτούμενα μέτρα, ώστε οι σπάνιες αυτές φύσεις να θροϋν έδαφος κατάλληλο για να εϋδοκιμήσουν και αποδώσουν όσο το δυνατό καλλίτερος καρπούς.

Έάν όμως συμφωνούμε στο σημείο αυτό, έτσι θεωρητικά, ή εφαρμογή της ιδέας αυτής στην πράξη δεν είναι και τόσο εύκολα πραγματοποιήσιμη. Άπαιτούνται πολλές προϋποθέσεις και περισσότερο συστηματική οργάνωση της Παιδείας χρειάζεται να έχουμε, και άρκετές δαπάνες να γίνουν.

Και συγκεκριμένα: Είναι άνάγκη πρώτα-πρώτα, να μπορούμε να επισημειώσουμε αυτές τις έξαιρετικές, σπάνιες φύσεις. Όταν όμως οι τάξεις των Σχολείων μας είναι, όπως συνήθως συμβαίνει, πληθωρικές, όχι μόνο τις ιδιαίτερες ικανότητες των παιδιών μας δεν είμεθα σε θέση να εξακριβώσουμε, αλλά ακόμη και τα όνόματά τους πολύ συχνά δεν κατορθώνουμε να συγγρατήσουμε.

Έπειτα, δεύτερο, άπαιτείται όπως το διδακτικό προσωπικό είναι και παιδαγωγικώς καλά κατηρητισμένο για να μπορεί να ανακαλύψει αυτά τα παιδιά, να ένδιαφέρεται για την περαιτέρω προκοπή τους με μέσα κατάλληλα και επιστημονικώς όρθα.

Τέλος, τρίτο, όφείλει ή διεύθυνση ένδς εκπαιδευτηρίου να έχη τη δυνατότητα να λάβη τα μέτρα εκείνα που χρειάζονται και αυτό σχεδόν πάντοτε προϋποθέτει κάποια δαπάνη, για να μην αναφέρουμε και κάποια ελαστικότητα των νομικών διατάξεων.

Άλλ' άς προχωρήσουμε, με την προϋπόθεση ότι οι δυσκολίες που αναφέραμε δεν υπάρχουν και τότε άς ιδούμε

(*) Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. σύγγραμμά μας: «Τα Έπιτακτικότερα Έκπαιδευτικά μας Προβλήματα» (κεφ. 6ο «Ειδική Έκπαίδευση», Άθήναι 1954).

τι κάνουν στις προηγμένες χώρες στην προκείμενη περίπτωση.

Ένας τρόπος είναι, άφου ανακαλύψουν δέδαια τις σπάνιες αυτές ιδιοφυίες, να χωρισθούν άπό τα άλλα τα παιδιά και να σχηματίσουν ξεχωριστές τάξεις ή ομάδες ή, άκόμη, να ίδρυσουν και ξεχωριστά σχολεία, όπου τα παιδιά, αυτά τα έξαιρετικά θα προχωρούν με βήμα ταχύ και θα εξετάζουν τα ζητήματα πιο βαθειά και πιο περιεκτικά.

Άλλ' ο τρόπος αυτός έχει μιάν σοβαρή μονομέρεια: Ότι, ναί μεν τα παιδιά αυτά όρίσκονται διανοητικώς σε μιάν πολύ άνώτερη βαθμίδα αναπτύξεως άπό εκείνη της χρονολογικής τους ηλικίας, δεν είναι όμως πάντοτε και άπό σωματικής, συναισθηματικής και κοινωνικής άπόψεως στο ίδιο επίπεδο με τη διανοητική τους ώριμότητα.

Έπειτα, αν συμβή να γίνη αυτός ο διαχωρισμός στο Δημοτικό Σχολείο, ύπάρχει άραγε ή πιθανότητα να θροϋν άρκετά παιδιά που θα μπορέσουν να συνεχίσουν μαζί τη μόρφωσή τους και στα Σχολεία της Μέσης; Έκπαιδεύσεις για να σχηματισθούν ειδικές τάξεις ή να ίδρυσθούν χωριστά σχολεία, όπως αναφέραμε; Γιατί αν συγχρωσθούν με άλλα παιδιά εκεί, πάλιν ή κατάσταση τους θα είναι σχεδόν όπως ήταν και προηγήτερα στο Δημοτικό προτού τους χωρίσουν άπό τα άλλα παιδιά.

Άκόμη όμως και αν ύποθέσουμε ότι και στα Σχολεία της Μέσης θα έξευρισκόταν τρόπος να συνεχίσουν, με άλλα έξαιρετικά παιδιά, τις σπουδές τους, πάλιν παρουσιάζεται και άλλο μειονέκτημα: Ότι τα παιδιά αυτά, έτσι χωρισμένα άπό τα άλλα (τα πιο άδύνατα) δεν θα είναι κοινωνικώς προσαρμοσμένα με το περιβάλλον τους και δεν θα έχουν πείρα άπό παιδιά διάφορης ικανότητας, διανοητικής και άλλης. Τότε, πώς θέλετε τα έξαιρετικά αυτά παιδιά να αποδούν μιάν μέρα τα ήγετικά στοιχεία της κοινωνίας; Οι ήγέτες όφείλουν δέδαια να προέρχονται άπό τέτοιες φύσεις με σπάνιες ιδιότητες και ικανότητες, αλλά πρέπει επίσης να μπορούν να προσαρμόζονται και να συνεργάζονται με τους άλλους τους ολιγώτερο προικισμένους ανθρώπους. Και αυτές τις άρετές είναι άμφίβολο, αν τα παιδιά αυτά τις έχουν άποκτήσει με τον τρόπο που διαπαιδαγωγήθηκαν, έτσι ξεχωριστά άπό τους άλλους.

Τέλος, ύπάρχει και ο φόβος ότι ο χωρισμός αυτός δημιουργεί μιάν τάξη ανθρώπων άλαζόνων, άτόμων «σόνιμπ», που ίσως δεν θα καταδέχονται καν να επικοινωνήσουν με άλλους και θα τους θεωρούν τους άλλους κατώτερους τους, όπόταν όλες μας οι προσπάθειες πάνε χαμένες. Γιατί τα παιδιά αυτά δεν πρόκειται με μιάν τέτοια νοοτροπία να ωφεληθούν ούτε τον εαυτό τους, ούτε και τους άλλους, την κοινωνία, το σύνολο στο όποιο άνήκουν, και που ήταν ο κύριος σκοπός μας για το διαχωρισμό τους άπό τους άλλους.

Ένεκα αυτών και άλλων άντιρρήσεων ακριβώς ύποδεικνύεται στην περίπτωση αυτή ένας άλλος τρόπος διαπαιδαγωγώσεως των έξαιρετικών αυτών φύσεων: Να παραμένουν στις ίδιες τάξεις ή ομάδες με τους άλλους συνομήλικούς τους και να καταβάλλεται προσπάθεια άπό μέρος του διδακτικού προσωπικού να φροντίζουν ιδιαίτέρως γι' αυτά τα παιδιά, με τρόπο όμως που να μη γίνονται άντιληπτός άπό τα άλλα παιδιά. Τον τρόπο αυτόν

μπορούμε να τον όνομάσουμε «πλουτισμός και ένίσχυσις του προγράμματος σύμφωνά με τις ικανότητες των μαθητών». Θα έχουμε δηλαδή αξιώσεις διαφορετικές άπό εκείνες που θα άπαιτούμε άπό τους άλλους. Και οι αξιώσεις μας αυτές μπορεί να είναι:

α) Να άπαιτούμε βαθύτερη έπεξεργασία, των θεμάτων που δίνοουμε, άπό τους ικανώτερους μαθητές μας.

β) Να αναθέτουμε σ' αυτούς δυσκολώτερες, και κάπως διαφορετικές έργασίες άπό εκείνες των άλλων, των πιο άδύνατων.

γ) Να τους παροτρύνουμε μάλιστα να δοηθούν τους ολιγώτερο ικανούς συμμαθητές τους.

Έτσι ύπάρχει πιθανότητα ότι και οι έξαιρετικοί μαθητές θα ικανοποιηθούν και όλόκληρη ή τάξη ή ή ομάδα θα ωφεληθεί. Οι ικανώτεροι θα δίνοουν το καλό παράδειγμα και θα παρασύρουν και τους άδυνατοτέρους προς το μέρος τους. Έτσι και εκείνοι θα καταβάλλουν προσπάθειες στο άνώτατο δυνατό όριο. Με την προχή κατόπιν βοήθειας στους άλλους καλλιεργούν κοινωνικές άρετές, όπως την άλληλεγγύη, το ένδιαφέρον για τους συνανθρώπους μας, το άίσθημα της εϋθύνης γενικά που όφείλει να έχη κανείς, για την κατάσταση των άλλων κλπ.

Έτσι οι ικανώτεροι μαθητές προπονοϋνται στην κοινωνική και στην άγωγή του πολίτου και ύπάρχει μεγάλη πιθανότητα να αποδούν στο μέλλον οι πραγματικοί καλοί ήγέτες που χρειάζεται κάθε κοινωνία.

Έτσι, τέλος, εκπληρωται ο σκοπός γιατί όφείλει ή κοινωνία και ή πολιτεία να λαμβάνη ιδιαίτερα μέτρα για τις έξαιρετικές αυτές ιδιοφυίες και να δαπανούν περισσότερα χρήματα γι' αυτά τα προνομιούχα άπό τη φύση παιδιά.

Με τα παραπάνω, πολλές ακόμη πτυχές του ζητήματος αυτού δεν έχουν εξετασθή, ούτε και είναι δυνατό να γίνη σε μιάν μικρή μελέτη όπως είναι ή παρούσα. Το θέμα όμως είναι ένδιαφέρον, νομίζουμε, και το έδαφος άκόμη κερθένον στη χώρα μας.

Γ.— Όπολείπεται τώρα να προσέξουμε και ένα άλλο σημείο, το τελευταίο που θ' αναφέρουμε, στην τρίτη αυτή σύγχρονη κατεύθυνση στον κόσμο σήμερα για την τάση που παρατηρούμε, με την επέκταση της εκπαίδευσεως και μορφώσεως σε όσο το δυνατό περισσότερους ανθρώπους, μικρούς και μεγάλους, άνδρες και γυναίκες, εϋφεις και καθυστερημένους.

Το τελευταίο αυτό σημείο άφορά την κατάλληλη προετοιμασία για την κατάρτιση των μελλόνων στήτων επιστημόνων - έρευνητών στις Ανώτατες, φυσικά, Σχολές.

Πώς τίθεται και έδώ το ζήτημα;

Καθώς ξέρουμε, σε δεκάδες χιλιάδων άνέρχεται ο αριθμός των σπουδαστών και φοιτητών στις Ανώτατες Σχολές (Πανεπιστήμιο, Πολυτεχνείο κλπ.). Άραγε όλοι αυτοί μιάν μέρα πρόκειται να προωθήσουν την επιστήμη με την όποία καταγίνονται; Δεν θα πρέπει να κάνη κανείς κάποια διαφοροποίηση στον μεγάλο αυτό αριθμό των σπουδάζόντων; Μπορούμε ίσως να χωρίσουμε τους φοιτητές σε δυό κατηγορίες. Άπό το ένα μέρος, σ' εκείνους που παρακολουθούν μιάν επιστήμη (Νομικά, Ιατρική, Φυσική, Γεωπονία κλπ.), με σκοπό να την έφ-

α ρ μ ό σ ο υ ν σ τ ή ν π ρ ά ξ η, μ έ τ ό π ω ς ν' άντιμετωπίσουν συγκεκριμένα προβλήματα από την καθημερινή ζωή. Από το άλλο μέρος, σ' εκείνους στους οποίους άρέσει ή έρευνα ή έπιστημονική ή εκείνους που θά έπεθύμουν να προσθέσουν ίσως και κάτι στα ήδη γνωστά δεδομένα της έπιστήμης, παρακολουθώντας και συγκρίνοντας κάθε δυνατή σχετική πηγή.

Στην πρώτη κατηγορία αντιπροσωπεύονται οι πολλοί, ίσως τ ά 90 ή και τ ά 95% τών φοιτητών. Πόσοι όλιγοι όμως άνήκουν στη δεύτερη! Αυτό δέν σημαίνει ότι και οι τής πρώτης κατηγορίας δέν παρακολουθούν τήν εξέλιξη τού κλάδου τους και δέν συγκρίνουν τ ά άποτελέσματα τών έπιστημόνων - έρευνητών. 'Αλλ' ό κύριός τους σκοπός δέν είναι έρευνητικός, όπως εκείνους τής δεύτερης κατηγορίας, αλλά πρακτικός.

Είναι τώρα σωστό και δίκαιο και οι δυό αυτές κατηγορίες φοιτητών να παρακολουθούν μέχρι τέλους τών σπουδών τους τ ά ίδια μαθήματα με τούς άλλους, ή να μή λαμβάνεται καμμιά ιδιαίτερη μέριμνα γι' αυτούς;

'Αλλά, πρώτα-πρώτα, προέχει κι' έδω τ ό ζήτημα, πώς θά άνακαλύψουμε αυτούς τούς πιθανόν μελλοντικούς έπιστήμονες - έρευνητές και, κατόπιν, πώς θά προωθηθούν πιδόπερα, ώστε κάποτε να μπορέσουν να διαδεχθούν τούς καθηγητές τους ή να προαγάγουν τόν κλάδο τής έπιστήμης κατά τόν ένα ή άλλο τρόπο.

'Ενας τρόπος, μεταξύ άλλων, γιά να άνακαλύψουμε τούς πιθανούς έρευνητές είναι και οι φροντιστηριακές έργασίες (τά σεμινάρια), που γίνονται μέσα στις 'Ανώτατες Σχολές, όπου με τις έπιστημονικές ανακοινώσεις, αναλύσεις και πραγματείες από μέρος τών φοιτητών, με τήν έλευθερη και εθελούσια συζήτηση και τήν άνεπιφύλακτη έξωτερική του έσωτερικού τους κόσμου, οι δημιουργικοί και έρευνητικοί τύποι άμέσως θά ξεχωρίσουν από τούς υπόλοιπους, τούς κοινούς και μετρίους.

'Η περαιτέρω προώθησή τους στην έπιστήμη είναι δυνατή και με τή γ ν ώ σ η ξ έ ν ω ν γ λ ω σ σ ώ ν άπό μέρος τών φοιτητών, πράγμα που θά τούς διευκολύνει στο να συγκρίνουν τ ό τί διδάσκονται και από άλλες παρεμφερείς ξένες πηγές.

'Επίσης, στην προώθηση αυτή μπορεί να συμβάλει και τ ό γεγονός, ότι τ ό ν ί δ ι ο κ λ ά δ ο, που άκολουθεί ένας έξαιρετικός σπουδαστής, δυνατόν να διδάσκουν περισσότεροι άπό ένας καθηγητές και να μήν άνήκουν στην ίδια έπιστημονική κατεύθυνση. Χάριν τού σκοπού αυτού, νομίζουμε, θά ήταν εύχταίο να γίνεται αυτό στα μεγάλα πανεπιστήμια, να διορίζονται δηλαδή καθηγητές διαφόρων έπιστημονικών κατευθύνσεων, κατευθύνσεων όμως σοβαρών και άναγνωρισμένων από τόν έπιστημονικό κόσμο.

'Ενας άλλος τρόπος ό οποίος συμβάλλει στην τέλεια έπιστημονική κατάρτιση, καθώς και στην άνακάλυψη τών μελλόντων έρευνητών είναι και ή ε ι δ ί κ ε υ σ η, ή οποία θά ώφειλε ακόμη περισσότερο να έπεκταθή στις 'Ανώτατες Σχολές τής χώρας μας, χωρίς όμως να παραμεληθή και ή γενική μόρφωση τού κάθε φοιτητή και στην 'Ανώτατη 'Εκπαίδευση.

Τέλος, ένας ακόμη τρόπος, τόσο γιά τήν έπιστημονική

κατάρτιση τού φοιτητή όσο και γιά τή διάγνωση τών πιθανόν μελλοντικών έπιστημόνων - έρευνητών, είναι και ή ύποχρέωση τών φοιτητών στο τελευταίο έτος τής φοιτήσεώς τους να υποβάλουν καί κάποιαν πραγματεία πάνω στην ειδικότητά τους. (*)

(Συνεχίζεται)

(*) Βλ. περισσότερο γιά τ ό σημείο αυτό σύγγραμμά μας: «Τά 'Επιτακτικότερα 'Εκπαιδευτικά μας Προβλήματα», (σελ. 46-53, 'Αθήναι 1954).

★ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΝΕΑ

♦ Τό 'Αμερικανικό πρόγραμμα μορφωτικών άνταλλαγών

ΟΤΑΣΙΓΚΤΩΝ.—Τό πρόγραμμα μορφωτικών άνταλλαγών, άφορών περισσότερο από 8.000 πρόσωπα και έκτεινόμενον πρós όλους τούς τομείς τών τεχνών και έπιστημών, έσημείωσε κατά τ ό 1965 έντυπωσιακά θήματα, προάγον τήν άμοιβαίαν συνεννόησιν μεταξύ 'Αμερικανών και άλλων χωρών. Τούτο άναφέρεται εις τήν έτησίαν έκθεσιν ή οποία ύπεβλήθη εις τ ό Κογκρέσσον άπό τ ό Στέιτ Ντιπάρτμεντ. Εις αυτήν τ ό ύπουργείον άναφέρει ότι χάρις εις τ ό ύπό τήν αιγίδα του πρόγραμμα διεθνών εκπαιδευτικών και μορφωτικών άνταλλαγών, 6.000 ξένοι ύπήκοοι ήλθον εις τās 'Ηνωμένες Πολιτείας διά να σπουδάσουν, διδάξουν, δώσουν διαλέξεις, προσδόν εις έρεύνas και παρατηρήσεις, ένω περίπου 2.000 'Αμερικανοί μετέβησαν διά τόν αυτών σκοπόν εις τ ό έξωτερικόν.

'Από τού πρώτου πλήρους έτους τού προγράμματος, τ ό 1949, περίπου 100.000 ύπότροφοι έλαβον εις αυτό μέρος. 'Εξ αυτών 70.000 ήσαν ξένοι ύπήκοοι και 30.000 'Αμερικανοί. Τό πρόγραμμα μορφωτικών και εκπαιδευτικών άνταλλαγών έπήλασεν άπό τόν νόμιον Φούλμπραϊτ τού 1946, δυνάμει τού οποίου παρέχοντο τ ά οικονομικά μέσα διά τήν άνταλλαγήν σπουδαστών και καθηγητών.

♦ 'Η έναρμόνισις τών εκπαιδευτικών μεθόδων εις όλόκληρον τόν κόσμο

ΓΕΝΕΤΗ.—Τό συνέληθόν ένταύθα κατά τόν παρελθόντα Αύγουστον 29ον διεθνές συνέδριον δημοσίας εκπαίδευσως υιοθέτησε διάφορα ψηφίσματα, μεταξύ τών οποίων ένα ζητεί τήν άνάληψιν παγκοσμίου προσπαθείας πρός έναρμόνισιν τών εκπαιδευτικών μεθόδων εις τ ό κοινωνικόν, οικονομικόν, πολιτικόν και νομικόν πλαίσιον τών περιοχών εις τās οποίας εφαρμόζονται. 'Αλλο ψήφισμα ζητεί τήν διενέργειαν έρευνών πρός εξακρίβωσιν τών βασικών νόμων που διέπουν τήν ύλην εκπαιδευτικήν διαδικασίαν, ένω με άλλην άπόφασιν ζητείται ή άνάληψις προσπαθείας πρός βελτίωσιν τού εκπαιδευτικού προγράμματος και τών μεθόδων διδασκαλίας εις όλα τ ά επίπεδα και εις όλόκληρον τόν κόσμο. 'Εξ άλλου, τ ά μέλη τού συνεδρίου εξέητησαν τήν λήψιν μέτρων επί διεθνούς επιπέδου πρός αύξησιν τών άνταλλαγών εκπαιδευτικών μεταξύ τών διαφόρων κρατών, και γενικότερα, τήν άνάπτυξιν τής διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας. Πρός τ ό συνέδριον ύπέβαλον έκθέσεις επί τών εκπαιδευτικών εξέλιξεων εις τās χώρας των πολλai αντιπροσωπείαι, μεταξύ τών οποίων και ή άμερικανική. Εις τήν άμερικανικήν αυτήν έκθεσιν άναφέρεται ότι τ ό 1965 έπραγματοποιήθη ρεζέρ εις τόν αριθμόν τών μαθητών και τών φοιτητών οι οποίοι ένεγράφησαν και παρακολούθησαν μαθήματα εις σχολεία και πανεπιστήμια. Τό σύνολον τών μαθητών αυτών και φοιτητών, άναφέρει ή έκθεσις, άνήλθεν εις 54.800.000. 'Η έκθεσις άναφέρει επίσης ότι κατά τ ό 1965 αι 'Ηνωμένες Πολιτείας έδαπάνησαν 6,2% τού προϋπολογισμού των ύπέρ τής Παιδείας. Τό σχετικόν ποσόν έφθασε τ ά 3.900.000 δολλάρια. 'Αναμένεται ότι έφέτος τ ό αντίστοιχον ποσόν θά άνέλθ η εις 4.100.000 δολλάρια.

Πώς άντιμετωπίζουν οι "Αγγλοι τήν ίδρυσιν νέων πανεπιστημίων

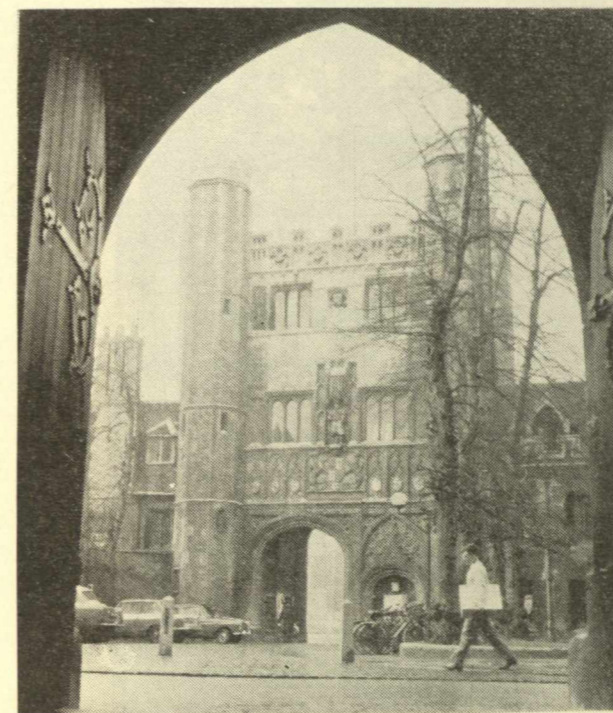
ΕΠΤΑ ΝΕΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΜΕ ΝΕΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

'Η μακρόχρονη παράδοσις δέν είναι άπαραίτητος προϋπόθεσις δια τήν έπιτυχίαν. — Κατάργησις τών πατροπαράδοτων πλαισίων μαθήσεως. — 'Αμεσος έναρξις εις πρόχειρα κτίρια και παράλληλος άνέγερσις οικοδομικών συγκροτημάτων δια 20.000 φοιτητάς. — "Εδραι δι' άγνωστα μέχρι σήμερα μαθήματα.

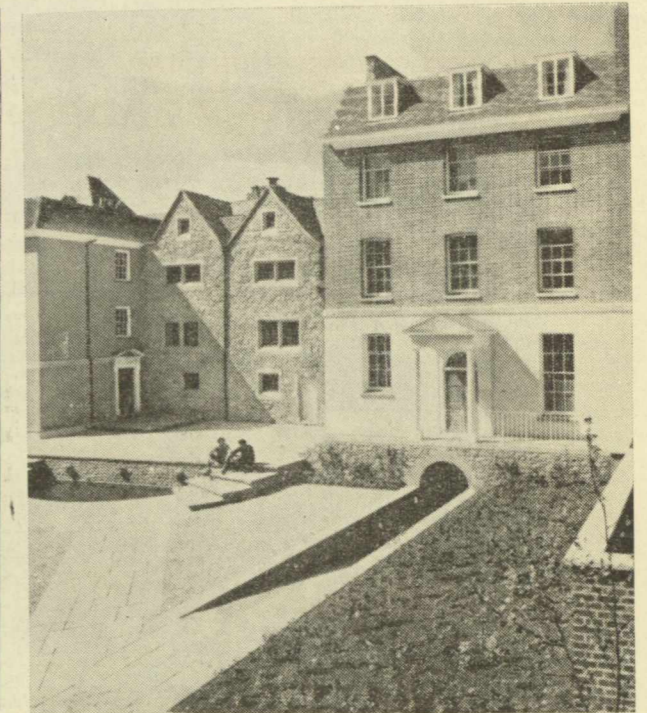
● ΛΟΝΔΙΝΟΝ

ΛΕΓΕΤΑΙ ότι ένας 'Αμερικανός επισκέπτης τού ιστορικού Πανεπιστημίου τής 'Οξφόρδης ήρώτησε τόν κηπουρόν τού περιφήμου πανεπιστημίου, πώς είχε κατορθώσει να καλλιεργήση μίαν τόσον ώραίαν γλόην. «Είναι πολύ εύκολο», απήντησεν ό κηπουρός. «Προετοιμάσετε τ ό έδαφος, ρίψτετε τούς σπόρους, τήν κόβετε και τήν καθαρίζετε επί 500 έτη». Εις τ ό παρελθόν έθεωρείτο ότι ένα Βρετανικόν πανεπιστήμιον, όπως και ή γλόη του, πρέπει να κρίνεται κατά

αίωνα. 'Ακόμη και σήμερα πολλοί συντηρητικοί άκαδημαϊκοί λειτουργοί άρνούσιν να παραδεχθούν ότι ένα ίδρυμα με ιστορίαν μικρότεραν πών 100 έτών είναι πράγματι ένα πανεπιστήμιον. 'Η άποψις των όμως είναι έσφαλιμένη. Κατά τ ά τελευταία έτη, έπτά τελείως νέα πανεπιστήμια ιδρύθησαν εις τήν 'Αγγλίαν και έπέτυχαν, εις τ ό βραχύ αυτό χρονικόν διάστημα, να άποκτήσουν μίαν μοναδικήν φήμη. Πράγματι, πολλά εκ τών παλαιότερων πανεπιστημίων τής Βρετανίας ζηλεύουν τήν φήμη των αυτήν. Πλήν τών νέων αυτών πανε-

Τό Πανεπιστήμιον τού Cambridge ίδρυθέν τόν 13ον αιώνα

Τό Πανεπιστήμιον τού Oxford ίδρυθέν τόν 12ον αιώνα

πιστημίων, δέκα ακόμη νέα κολλέγια προηγήμενης τεχνολογίας σημειώνουν μεγάλην πρόοδον. Ἡ φήμη τῶν νέων πανεπιστημίων ἔχει διαδοθῆ ταχέως μεταξὺ τῶν νέων οἱ ὁποῖοι πρόκειται νὰ ἀποφοιτήσουν ἀπὸ τὰ σχολεῖα τῶν. Πέφυον τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Σάσσεξ, τότε ἡλικίας τεσσάρων μόλις ἐτῶν, ἤρχετο τρίτον κατὰ σειράν εἰς τὴν προτίμησιν τῶν ἀποφοιτῶν τῶν σχολείων, μετὰ τὰ Πανεπιστήμια τῆς Ὁξφόρδης καὶ τοῦ Καϊμπριτζ. Τὸ Λάμφπορ, ἕνα νέον τεχνολογικὸν πανεπιστήμιον ὅπου δίδεται ἰδιαίτερα ἔμφασις εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν νέων εἰδικῶς διὰ βασικὰς θέσεις εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν ἐπιστήμην, εὐρίσκειται ἐπίσης μεταξὺ τῶν πρώτων εἰς τὸν κατάλογον τῶν προτιμήσεων. Πρὸ δέκα ἐτῶν οἱ Βρεταννοὶ καθηγηταὶ πανεπιστημίων θὰ ἐθεώρουν ὅτι μία τοιαύτη ταχθεῖα μεταβολὴ ἦτο ἀδύνατος. Ἐπίστευον —καὶ πολλοὶ ἀκόμη πιστεύουν— ὅτι ὁ καλλίτερος τρόπος ἐπεκτάσεως τῆς ἀνωτέρας ἐκπαίδευσως ἔγκειται εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ὑφισταμένων πανεπιστημίων. Πῶς ὅμως ἐτετεύχθη ἡ μεταβολὴ αὕτη;

Ἡ κυρία ὄθησις προήλθεν ἀπὸ τὰ πορίσματα μιάς ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία εἰργάσθη ἐπὶ τρία ἔτη ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ διακεκομένου ἐκπαιδευτικοῦ Λόρδου Ρόμπινς, καθηγητοῦ τῆς Σχολῆς Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Λονδίνου. Τὰ ἐπτὰ νέα πανεπιστήμια εἶχον προγραμματισθῆ πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἐκθέσεως Ρόμπινς, ἡ ἄμεσος ὅμως ἐπιτυχία τῶν ὠφειλετο κυρίως εἰς τὸ ὅτι ἡ ἐκθεσις εἰσηγήτο μ ε τ α τ ο π ι σ ι ν ἀ π ὸ τ ἄ π α λ α ῖ ἄ π λ α ῖ σ ι α μ α θ ἡ σ ε ω ς, τοῦτο δὲ ἀκριβῶς προσεπάθησαν νὰ ἐφαρμόσουν τὰ νέα πανεπιστήμια, ἀντιμετωπίζοντα συχνὰ μεγάλην ἀντίδρασιν. Τὰ σημερινὰ νέα πανεπιστήμια δίδουν ἐλαχίστην προσοχὴν εἰς τὰ πατροπαράδοτα πλαισία. Τὰ προγράμματα τῶν καταργουμένων παλαιῶν ἀσθητικῶν φραγμῶν μεταξὺ σχολῶν καὶ εἰδους μαθημάτων. Ὁ πατροπαράδοτος τρόπος διδασκαλίας ἔχει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐγκαταλειφθῆ. Ἀς οἴψωμεν ἕνα βλέμμα εἰς ὠρισμένα ἐκ τῶν ἐπτὰ αὐτῶν νέων πανεπιστημίων —Σάσσεξ, Γιόρκ, Ἡστ Ἀγγλία, Οὐόρικ, Κέντ, Λάνκαστερ καὶ Ἐσσεξ.

Τὸ πλέον ἐνδιαφέρον εἶναι ἴσως τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Ἐσσεξ —διότι ἔχει ἕνα σαφῆ διεθνή προσανατολισμόν. Ἰδρῦθη

πρὸ δύο ἐτῶν εἰς μίαν καταπράσινη κοιλάδα πλησίον τῆς πόλεως Κόλτσεστερ, καὶ διέθετε δύο μόνον μικρὰ οἰκήματα. Σήμερον ὑψώνονται εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν ὑψηλὰ οἰκοδομήματα, ἀπότερος δὲ σκοπὸς τοῦ πανεπιστημίου εἶναι νὰ καταστῆ μίαν πανεπιστημιούπολιν διὰ 20.000 φοιτητὰς ἀπὸ ὅλας τὰς φυλάς καὶ θρησκείας. Ἡ κυριώτερα καινοτομία τοῦ Ἐσσεξ ἔγκειται εἰς τὴν προσέγγισιν τῶν τεχνικῶν καὶ τῶν κλασσικῶν σπουδῶν. Ὑπάρχει καὶ σχολὴ συγκριτικῶν μελετῶν. Οἱ φοιτηταὶ μελετοῦν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς φιλολογοῦσας, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως τὸν τρόπον διακυβερνήσεως εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν, τὴν Ρωσίαν καὶ τὴν Λατινικὴν Ἀμερικὴν, καὶ τὰς συγκρίνουν μὲ τὰς ἀναλόγους ἀπόψεις τῆς ζωῆς εἰς τὴν Βρετανίαν. Τὸ ἐκπαιδευτικὸν προσωπικὸν τοῦ πανεπιστημίου τοῦ Ἐσσεξ προέρχεται ἀπὸ διαφόρους χώρας τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ ὁ χαρακτὴρ αὐτοῦ εἶναι ἐξ ἴσου διεθνῆς. Οἱ φοιτηταὶ του προέρχονται συχνὰ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ὀλίγον βορειότερα τοῦ Κόλτσεστερ, εἰς τὸ Νόρουιτς, τὸ Πανεπιστήμιον Ἡστ Ἀγγλία χρησιμοποιεῖ καὶ αὐτὸ προσωπικῶς πρόχειρα οἰκήματα, ἐνῶ πλῆθος ἐργατῶν χειρίζονται τεράστια μηχανήματα διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἐνὸς νέου ἐκπαιδευτικοῦ κέντρου. Σήμερον φοιτοῦν μόνον 800 φοιτηταὶ, τὸ πανεπιστήμιον ὅμως ἐλπίζει ὅτι μέχρι τοῦ 1972 οἱ φοιτηταὶ θὰ ἀνέλθουν εἰς 3.000. Ἀπὸ ἀρχιτεκτονικῆς ἀπόψεως φαίνεται ὅτι τὸ πανεπιστήμιον θὰ παρουσιάσῃ μεγάλο ἐνδιαφέρον. Τὸ κτίριον κτίριον θὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ 3 πτέρυγας, διὰ τὰ βασικὰ ἀκαδημαϊκὰ τμήματα: Ἀγγλικῶν Σπουδῶν, Εὐρωπαϊκῶν Σπουδῶν καὶ Βιολογικῶν Ἐπιστημῶν. Σ υ ν ο ρ ε ὑ ο ν τ α μὲ αὐτάς, θὰ ἐκτείνωνται τὰ οἰκοτροφεῖα τῶν φοιτητῶν. Τοῦτο ἀποτελεῖ μίαν ἀντίδρασιν εἰς τὴν παλαιὰν ἰδέαν τῶν π α ν ε π ι σ τ η μ ι ο υ π ὀ λ ε ω ν. Οἱ φοιτηταὶ θὰ ζοῦν εἰς 12μελεῖς ομάδας, καὶ θὰ ἔχουν εἰς τὴν διάθεσίν των ἕνα δωμάτιον διὰ τὸ πρῶνόν των καὶ ἕνα λίβινγκ-ρούμ. Οἱ ἰθύνοντες προτιμοῦν ἡ διδασκαλία νὰ γίνεταί εἰς μικρὰ σεμινάρια 8—20 ἀτόμων. Τὸ Νόρουιτς, ὡς πόλις, ὁμοιάζει τὸ Γιόρκ εἰς πολλοὺς τομεῖς. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς πόλεις κατασκευάζονται παρόμοια προϊόντα —κυρίως ὑποδήματα καὶ εἶδη ζαχαροπλαστικῆς— καὶ τὰ δύο πανεπιστήμια συνηγωνίσθησαν διὰ τὰ πρω-

τεῖα. Τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξε σχετικόν: τὸ Ἡστ Ἀγγλία ἤρχισε πρῶτον, ἀλλὰ τὸ Γιόρκ ἔχει περισσοτέρους φοιτητὰς. Ὑπάρχουν 300 φοιτηταὶ οἱ ὁποῖοι διαμένουν εἰς τὰ δύο πρῶτα κτίρια τοῦ Γιόρκ. Ἄλλοι ἑπτακόσιοι διαμένουν ἀκόμη εἰς διαμερίσματα καὶ οἰκίας τῆς περιοχῆς. Ὁ ἀντιπρόεδρος Λόρδος Τζαίμς Ράσολμ βασίζεται εἰς τὴν ἀκαδημαϊκὴν πειθαρχίαν ἀλλὰ καὶ εἰς μίαν ἐλκυστικὴν πανεπιστημιακὴν ζωὴν διὰ τὴν δημιουργίαν καὶ νὰ διατηρήσῃ μίαν πολιτισμένην φοιτητικὴν κοινότητα. Τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Γιόρκ εὐρίσκειται εἰς τὸ μέσον ἐνὸς πάρκου, ἕνα χιλιόμετρον περίπου ἀπὸ τὸ κέντρον τῆς πόλεως. Τὸ προσωπικὸν τοῦ πανεπιστημίου περιλαμβάνει πολλὰς γνωστὰς ἀκαδημαϊκὰς προσωπικότητας.

Εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν περίπου μιλίων ἀπὸ τὸ Γιόρκ, εἰς τὸ Κόβεντρι, τὴν πατρίδα τοῦ περιφημοῦ νέου καθητικοῦ ναοῦ, εὐρίσκειται τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Οὐόρικ, ὅπου οἱ νέοι καθηγηταὶ, νεαροὶ εἰς ἡλικίαν καὶ ἄπλοϊ, προέρχονται κυρίως ἀπὸ τὴν Ὁξφόρδην καὶ τὸ Καϊμπριτζ. Καὶ ἐδῶ πάλιν τὸ πανεπιστήμιον δημιουργεῖται κτιριακῶς ἀπὸ «τὸ τίποτα». Καὶ ἐδῶ τὰ μαθήματα εἶναι ἐξαιρετικῶς εἰδικά. Ἀπὸ πολιτιστικῆς ἀπόψεως τὰ μαθήματα περιστρέφονται γύρω ἀπὸ θέματα τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως, ὑπάρχει μία κ ο ι ν ἡ σ ε ι ο ῦ α α θ η μ ἄ τ ω ν διὰ τὴν πρώτην περίοδον, ἐν συνεχείᾳ δὲ δίδεται ἡ εὐκαιρία εἰς τοὺς φοιτητὰς νὰ ἀλλάξουν κατεύθυνσιν, μόλις οὗτοι ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὰς προηγηθείσας σχολικὰς τῶν ἐπιδράσεις.

Τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Κέντ, εἰς τὸ Καντέρμπουρο, ἤρχισε νὰ λειτουργῇ μόλις τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον, ὅπως καὶ τοῦ Οὐόρικ. ἔχει 500 φοιτητὰς, καὶ ἔχει ἤδη ἀποκτήσει τὴν φήμην τῆς σκληρᾶς ἐργασίας καὶ τῆς σταθερᾶς φοιτητικῆς πειθαρχίας. Τὸ πρῶτον κολλέγιον ἔχει λάβει τὴν ὀνομασίαν τοῦ ἀποθανόντος ποιητοῦ Τ.Σ. Ἐλιοτ. Τὸ Κέντ πρόκειται νὰ ἀποτελέσῃ ἀκαδημαϊκὴν μονάδα, κατὰ τὸ προηγούμενον τῆς Ὁξφόρδης. Ἐκάστη σχολὴ θὰ περιλαμβάνῃ 600 περίπου φοιτητὰς, μὲ ἐνκόλιας διαμονῆς διὰ τὸ ἥμισυ ἐξ αὐτῶν. Ὅσοι δὲν δύνανται νὰ διαμένουν ἐντὸς τῶν σχολῶν θὰ ἔχουν εἰς τὴν διάθεσίν των τὰ πάντα, πλὴν ὑπνοδωματίων, ἦτοι τραπέζιας κ.ἄ. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πρώτων τεσσάρων περιόδων οἱ φοιτηταὶ τοῦ πανεπιστημίου παρακολουθοῦν τὸ αὐτὸ γενικὸν πρόγραμμα. Μόνον κατόπιν τούτου δύνανται νὰ ἀρχίσουν νὰ εἰδικεύωνται. Τὸ Κέντ προσπαθεῖ νὰ καλλιεργήσῃ δεσμοὺς μὲ τὴν τοπικὴν κοινότητα, διὰ συναυλιῶν καὶ διαλέξεων.

Τὸ ὀλιγότερον «κλειστόν» ἐκ τῶν ἐπτὰ νέων Ἀγγλικῶν πανεπιστημίων εἶναι τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Λάνκαστερ. ἔχει ἰδρῦθῆ πλησίον ἐνὸς ἐκ τῶν μεγαλύτερων βιομηχανικῶν συγκροτημάτων τῆς Βρετανίας, καὶ προσπαθεῖ νὰ γεφυρώσῃ τὸ χάσμα μεταξὺ τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν βιομηχανικῶν παραγόντων. Τὸ πανεπιστήμιον ἔχει ὡς σκοπὸν του νὰ γίνῃ λίαν π ο α κ τ ι κ ὸ ν, καὶ ἦτο τὸ πρῶτον ποῦ ἴδρυσεν μίαν ἑδραν τοῦ μ ἄ ρ κ ε τ ι γ κ.

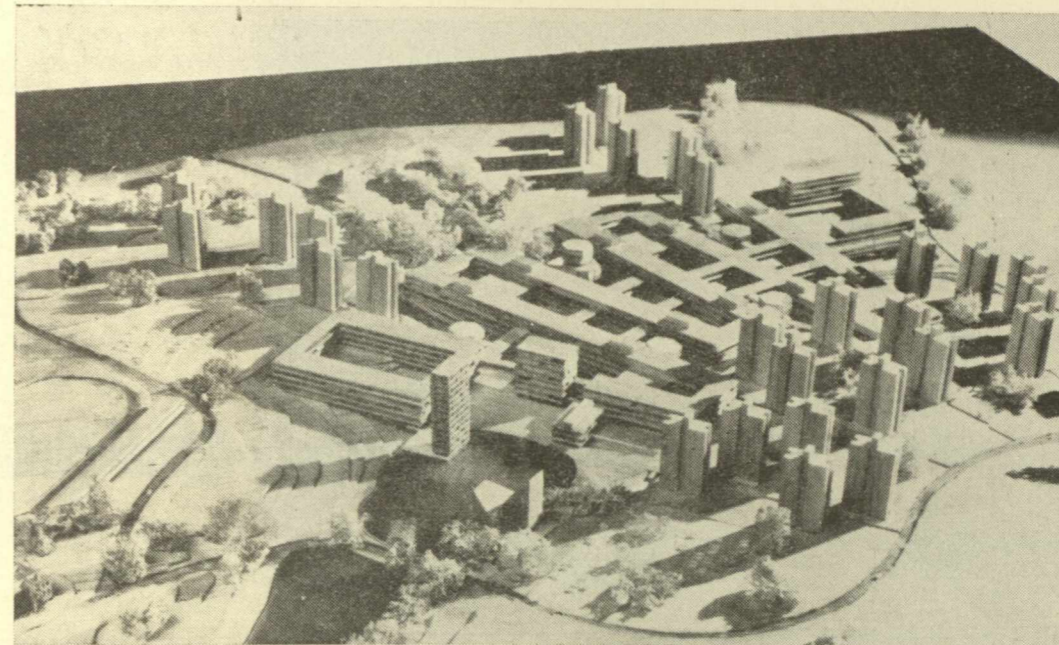
Ἡ Βρετανία ὅμως, ἐντὸς τῆς ἐπομένης δεκαετίας, θὰ ἔχῃ μεγάλην ἀνάγκην καὶ ἀπὸ ἀποφοίτους εἰδικούς εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν τεχνολογίαν. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἀναπτύσσονται παραλλήλως καὶ τὰ Κολλέγια Προηγμένης Τεχνολογίας. Ταῦτα ἔχουν ἤδη ἀποκτήσει πανεπιστημιακὸν κύρος, καὶ πολλὰ ἐξ αὐτῶν πρόκειται συντόμως νὰ ἀναγνωρισθοῦν ὡς πλήρη πανεπιστήμια. Ἐν ἐξ αὐτῶν τουλάχιστον, τὸ Πανεπιστήμιον Τεχνολογίας τοῦ Λάμφπορ, πλησίον τοῦ Λέστερ εἰς τὴν κεντρικὴν Ἀγγλίαν, περιλαμβάνει εἰς τὸ πρόγραμμά του μαθήματα τὰ ὁποῖα ἦσαν μέχρι τοῦδε ἄγνωστα εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἐν ἐκ τῶν σημαντικωτέρων μαθημάτων ἐκπαιδεύει τοὺς νέους εἰς τὴν δ ι ο ῖ κ ρ σ ι ν ἐπιχειρήσεων καὶ τὴν τεχνολογίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς θέματα ὅπως τὰ μαθηματικὰ τὰ ὁποῖα συνδυάζονται μὲ τὴν κοινωνιολογίαν. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ ὄσους παρακολούθησαν τὰ μαθήματα αὐτὰ ἀπολαμβάνουν σήμερον μεγάλους μισθοὺς εἰς τὴν βιομηχανίαν. Τὸ Λάμφπορ ἐκπαιδεύει τὸν φοιτητὴν ὄχι διὰ τῆς διδασκαλίας ἀφηρημένων θεωριῶν, ἀλλ' οὔτε καὶ διὰ τῆς συγκρίσεως μεθόδων. Ἡ μέθοδός του εἶναι νὰ συνδέσῃ τὴν θεωρίαν μὲ τὴν σκληρὰν πρακτικὴν ἐμπειρίαν, μὲ χρησιμοποίησιν ἐργαλείων καὶ κανόνων τῆς βιομηχανίας. Οἱ φοιτηταὶ δὲν διαβάζουν μόνον εἰς τὰ βιβλία περὶ πυρηνικῶν ἐφοδίων, ἀλλὰ τὰ ἐξετάζουν μόνον των. ἔχουν εἰς τὴν διάθεσίν των τζέτ μὲ ταχύτητα μικροτέραν τοῦ ἤχου, διὰ νὰ κατανοοῦν τὴν ἐπιστήμην τῆς ἀεροδυναμικῆς. ἔχουν παραγγεῖλει ἕνα ἠλεκτρονικὸν ἐγκέφαλον ἀξίας 250.000 λιρῶν, διὰ νὰ προπαρασκευάζωνται εἰς τὸν αὐτοματισμόν.

Καὶ ὡς συμπέρασμα: Ἡ ἀνωτέρα ἐκπαίδευσις τῆς Βρετανίας εὐρίσκειται σήμερον εἰς τὴν ἀνοίξαν. Εἰς ἕνα κόσμον ἀνταγωνισμοῦ, τὰ νέα ἰδρύματα οἰκτοῦν εἰς τὴν βιοπάλην νέους καὶ νέας τῶν ὁποίων ἡ ἀκαδημαϊκὴ ἐκπαίδευσις βασίζεται σταθερῶς εἰς τὴν πραγματικότητα.

Τὰ σύγχρονα πανεπιστήμια

Τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Sussex ἰδρῦθη τὸ 1961, καὶ ἔρχεται σήμερον 3ον εἰς τὴν προτίμησιν τῶν ἄγγλων φοιτητῶν μεταξὺ τῶν 27 ἄγγλικῶν πανεπιστημίων

Μακέτα τοῦ κτιριακοῦ συγκροτήματος τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Essex

Τὰ κτίρια εἶναι κατὰ μέγα μέρος προκατασκευασμένα καὶ χρησιμοποιοῦν νέα δομικὰ ὕλικά

ΤΑ ΝΕΩΤΑΤΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΜΕΣΑ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΩΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Ἀπὸ μίαν ἐνδιαφέρουσαν ἐκθεσιν τοῦ κ. ΣΤ. ΠΑΠΑΔΟΥΚΑ, Διευθυντοῦ Ἑποπτικῶν Μέσων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας

ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΤΕΡΟΙ κατασκευασταὶ ἐπιπτικῶν μέσων διδασκαλίας καὶ ἐκδίδονται σχολικῶν βιβλίων 16 εὐρωπαϊκῶν χωρῶν μετέσχον τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον εἰς μίαν εἰδικὴν διεθνή ἐκθεσιν ἐκσυγχρονισμένων μέσων μορφώσεως ποῦ ὁργανώθη εἰς τὴν Βασιλείαν τῆς Ἑλβετίας καὶ προεκάλεσε καταπληκτικὴν ἐντύπωσιν, διὰ τὰ ἀπροσδόκητα ἐκθέματά της.

Διὰ πρώτην φοράν εἶχε ὁργανωθῆ ἐκθεσις τοῦ εἶδους αὐτοῦ τὸ 1951 εἰς Λάνγκεν Γερμανίας, καὶ ἀπεκλήθη συμβολικῶς «Ντιντάκτα». Ἡ 6ῃ κατὰ σειράν ἔγινε τὸ 1961 εἰς τὸ Στρασβούργον, ἡ 7ῃ τὸ 1963 εἰς τὴν Νυρεμβέργην, ἡ δὲ ἐφετεῖν τῆς Βασιλείας ἀποκαλεῖται «8ῃ Ντιντάκτα».

Κατ' αὐτὴν ἀπενεμήθη καθιερωθὲν πρὸ ὀλίγων ἐτῶν βραβεῖον Πεσταλότσι εἰς τὸ Ἴδρυμα «Παιδικὸ Χωριὸ Πεσταλότσι» ποῦ λειτουργεῖ ἀπὸ εἰκοσαετίας εἰς τὸ Τρόγκεν τοῦ καντονίου Ἀππενσελ. Τὸ βραβευθὲν ἐφέτος Ἴδρυμα ἔχει λάβει τὸν χαρακτῆρα μιᾶς μορφωτικῆς κοινότητος ἀνοικτῆς δι' ὀ-

λόκληρον τὸν κόσμον, στεγάζει δὲ σήμερον καὶ μορφώνει περὶ σὸςτέρα ἀπὸ 200 ἄπορα παιδιὰ ἐξ Ἰταλίας, Γαλλίας, Γερμανίας, Ἀγγλίας, Φινλανδίας, Οὐγγαρίας, Αὐστρίας, Ἑλλάδος, Οὐβέτ, Νοτίου Κορέας, Τυνησίας καὶ Ἑλβετίας. Ἡ μορφωσις εἰς τὸ «Παιδικὸ Χωριὸ Πεσταλότσι» τοῦ Τρόγκεν γίνεται εἰς δύο στάδια, παρέχεται δὲ ἡ στοιχειώδης διδασκαλία ἀπὸ τὸν «Πάτερ Φαμίλιας» εἰς τὴν μητρικὴν γλῶσσαν τοῦ παιδιοῦ. Μετὰ τὸ 7ον σχολικὸν ἔτος τὰ παιδιὰ φοιτοῦν εἰς διεθνῆς σχολεῖον ἀνωτέρας βαθμίδος, ὅπου ἡ διδασκαλία γίνεται εἰς γερμανικὴν γλῶσσαν. Τὰ ἐξερχόμενα ἀπὸ τὸ «Παιδικὸ Χωριὸ Πεσταλότσι» ἐκμανθάνουν καὶ σπουδάζουν διάφορων εἰδῶν ἐπαγγέλματα. Τὸ Ἴδρυμα τὰ βοηθεῖ ἕως ὅτου γίνωνται ἱκανὰ ἐνὰ πετάξουν μὲ τὰ δικά των φτερά.

Τὸ «Παιδικὸ Χωριὸ Πεσταλότσι» ἀποτελεῖ ταυτοχρόνως λαμπρὸν παράδειγμα εὐρυτάτης ἀξιοποιήσεως ὅλων τῶν νεωτέρων ἐποπτικῶν μέσων διδασκαλίας.

Εἰς τὴν ἐφετεῖν «8ῃ Ντιντάκτα» τῆς Βασιλείας ἐξέ-

Μαθηταὶ τοῦ Δημοτικοῦ χρησιμοποιοῦν μηχανήματα διδασκαλίας.

θεσαν περίπου 500 οἴκοι διάφορα νεώτατα μέσα διδασκαλίας, τὰ ὅποια διεχωρίσθησαν εἰς 20 εἰδικὰς ομάδας.

Ἀρμόδιοι κρατικοὶ παράγοντες διαφόρων χωρῶν ἐπεσκέφθησαν τὴν Ἑκθεσιν Βασιλείας καὶ ἐμελέτησαν τὰ προβαλλόμενα δι' αὐτῆς νέα συστήματα διὰ νὰ τὰ ἐφαρμόσουν καὶ εἰς τὰ κράτη των. Μεταξὺ τῶν ἐπισκεπτῶν τῆς ἦτο καὶ ὁ διευθυντῆς τῆς Διευθύνσεως Ἑποπτικῶν Ὀργάνων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας κ. Στυλ. Παπαδόπουλος, εἰς τὸν ὅποιον ὀφείλονται καὶ αἱ πληροφορίες τοῦ παρόντος. Ὁ κ. Παπαδόπουλος ὑπέβαλεν ἤδη εἰς τοὺς ἁρμοδίους λεπτομερῆ πολυγραφημένην ἐκθεσιν διὰ τὰς ἐντυπώσεις του ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς «8ῃς Ντιντάκτα» τῆς Βασιλείας καὶ γενικώτερον διὰ τὴν τελευταίαν ἀλματώδη ἐξέλιξιν τῶν ἐποπτικῶν μέσων διδασκαλίας εἰς τὴν σύγχρονον ἐκπαίδευσιν τῶν προηγμένων κρατῶν.

Ὁ σημερινὸς ρόλος τοῦ βιβλίου

Κατὰ τὸν κ. Παπαδόπουλον, διαφαίνεται πλέον ἐντυπωσιακῶς ἀπὸ τὴν νέαν διεθνή ἐκθεσιν τῆς Βασιλείας ὅτι παρήλθεν ἡ ἐποχὴ ὅπου τὸ τυπωμένον σχολικὸν βιβλίον, ἡ κλωσθία καὶ ὁ μαυροπίναξ ἀντεπροσώπευαν μόνον τὸν ἔννοιαν ἐμῆς διδασκαλίας. Εἰς τὴν σύγχρονον Ἑκθεσιν τῶν ἐμῶν αὐτῶν, τὸ μαγνητόφωνον, ὁ σχολικὸς κινηματογράφος, ἡ σχολικὴ τηλεόρασις, τὸ ἰσχυρὸν ραδιόφωνον καὶ κυρίως ὁ νέος ἐδασκοπικὸς προβολεὺς διαφανειῶν καταλαμβάνουν ἐκτεταμένον χωρὸν. Δὲν εἶναι πλέον δυνατόν νὰ θεωρηθῆ σύγχρονον ἓνα σχολεῖον χωρὶς ὀπτικο-ακουστικὰ μέσα.

Τὰ νέα ὄργανα προστίθενται εἰς τὸ σχολικὸν βιβλίον χωρὶς νὰ τὸ περιορίζουν. Παραμένει τοῦτο πάντοτε ὡς τὸ κύριον μέσον διδασκαλίας καὶ ὡς ἐκ τούτου καταλαμβάνει εἰς τὴν Ἑκθεσιν «Ντιντάκτα» τῆς Βασιλείας ἐξέχουσαν θέσιν.

Ἡ ἰθύνουσα σκέψις τοῦ μεγάλου Ἑλβετοῦ παιδαγωγοῦ Ἰωάννου Πεσταλότσι (1746—1827) ἦτο: «Βάσις πάσης γνώσεως εἶναι ἡ παρατήρησις». Ἀπὸ τότε ἡ φράσις αὐτὴ διηρῶνθη. Μὲ τὴν παρατήρησιν συνδέεται καὶ ἡ σκέψις. Τὸ μέσον διδασκαλίας δὲν χρησιμεύει μόνον διὰ τὴν ἀπλήν παρατήρησιν. Ἀπαιτεῖται καὶ διεισδύσις καθὼς καὶ ἀφομοίωσις μὲ τὴν σκέψιν. Εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ἐνόησις ὅλης καὶ πνεύματος. Ὁ κανὼν αὐτὸς ἰσχύει ἀπὸ τοῦ παιγνιδιοῦ μέχρι τοῦ ἐπιστημονικοῦ ὄργανου, ἀπὸ τὴν κούκλαν μέχρι τοῦ παλμο-

γράφου. Κατὰ τὸν παιδαγωγὸν καὶ μεταρρυθμιστὴν Ἐντουαρτ Σπράνγκερ, εἰς τὸν ὅποιον εἶχε ἀπενεμηθῆ τὸ 1963 τὸ βραβεῖον Πεσταλότσι τῆς προηγούμενης «7ῃς Ντιντάκτα» τῆς Νυρεμβέργης, τὸ ἐμῆσον διδασκαλίας εἶναι ὄργανον ποῦ ὑποβοηθεῖ εἰς τὴν μετατροπὴν μιᾶς μορφῆς πνεύματος εἰς συστατικὸν μιᾶς ψυχῆς.

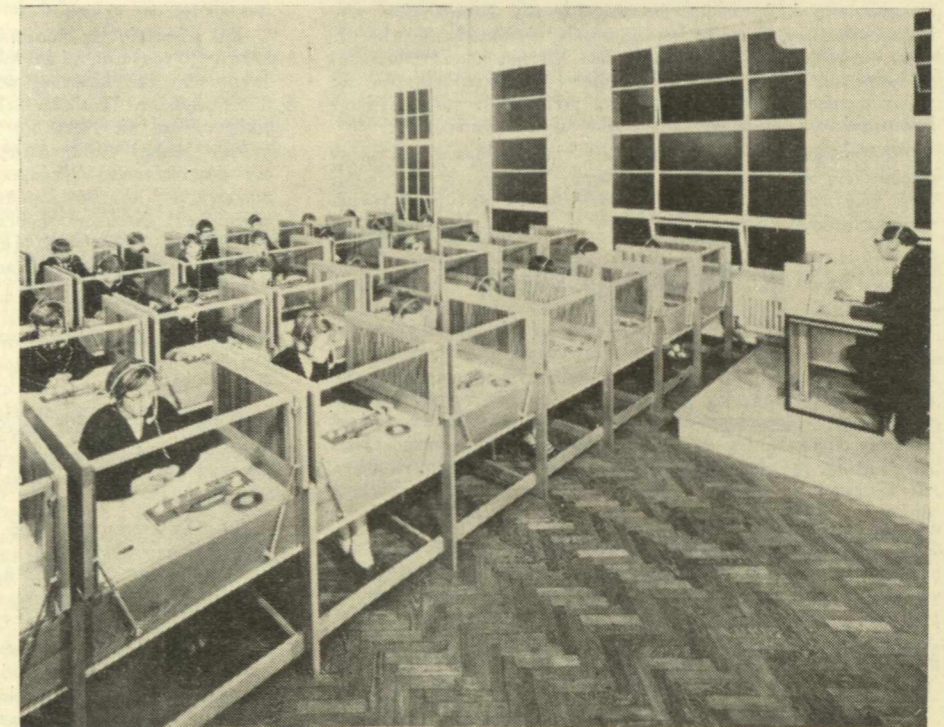
Ὁ κ. Παπαδόπουλος διευκρινίζει: Ἡ εἰς τὸν καὶ ὁ ἡχοὶ εἶναι ἱκανὰ νὰ παροτρύνουν εἰς εὐχάριστον μάθησιν καὶ νὰ ἐπιφρασοῦν τὸ μάθημα ἀπὸ ἀπόψεως ἐνδιαφέροντος κατὰ πλάτος καὶ κατὰ βάθος. Καὶ ἡ καλύτερα ὅμως ἐποπτικὴ διδασκαλία δὲν δύνανται νὰ κάμῃ θαύματα καὶ νὰ ἐπιφέρει μαγικὰ ἀποτελέσματα. Οὐδέποτε εἶναι δυνατόν νὰ ἀλλάξουν τὰ πράγματα. Παραμένει γεγονός ὅτι τὰ ἀγαθὰ κόποις κτώνται, ὅτι ἡ ἀπόκτησις γνώσεων καὶ ἡ μάθησις εἶναι ἀποτέλεσμα συνεχῶν καὶ ἀόκνων προσπαθειῶν τόσον τοῦ διδάσκοντος, ὅσον καὶ τοῦ διδασκόμενου. Διδασκαλία προσφερομένη κατὰ τρόπον πρὸ ὁχοὶν οὐδέποτε εἶναι δυνατόν νὰ ἔχη μόνον ἀποτελέσματα καὶ νὰ ριζώσῃ.

Ὡς εἰδικὸς ὁ κ. Παπαδόπουλος βεβαιώνει ὅτι ἡ «8ῃ Ντιντάκτα» κατέστη πνευματικὴ πανήγυρις, ἡ ὅποια πολὺν πέραν τοῦ εὐπορικοῦ τῆς σκοποῦ ἤσκησε ἤδη παγκόσμιον ἐπίδρασιν καὶ ἐξέπεμψε μακροχρονίον διαρκείας ἀκτινοβολίαν.

Ἡ ταχεῖα οικονομικὴ, ἐπιστημονικὴ καὶ τεχνικὴ ἀνάπτυξις θέτει μεγάλας ἀπαιτήσεις εἰς τὴν σημερινὴν νεολαίαν, ἡ ὅποια, ὡς μὴ τὸ λησμονώμεν, θὰ ζήσῃ εἰς τὸν 21οὺν αἰῶνα, εἰς ἐποχὴν πολὺν διάφορον τῆς ἰδικῆς μας.

Ἡ ἐπιμόρφωσις τῶν ἐνηλίκων

Ἐν ὄψει τῆς ἐπιταχυνόμενης αὐτῆς ἐξελίξεως ποῦ παρουσιάζεται εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος καθίσταται πλέον ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπιμορφώσεως καὶ τῶν ἐνηλίκων. Οὐδεὶς εἶναι δυνατόν νὰ συνεργάζεται ἐπιτυχῶς καὶ ἱκανοποιητικῶς εἰς τὴν Οἰκονομίαν, τὸ Κράτος καὶ τὴν Κοινωνίαν γενικῶς μὲ μόνον ἐφόδια καθ' ὅλην τὴν ζωὴν του τὰς κτηθείσας εἰς τὸ σχολεῖον γνώσεις. Πρέπει νὰ παρέχεται ἡ δυνατότης εἰς κάθε ἀνθρώπον διατηροῦντα τὴν εὐκαμψίαν καὶ εὐεξίαν τοῦ πνεύματος, νὰ ἡμπορῇ νὰ προσκομῆ τὰς γνώσεις του καὶ κατὰ τὴν μετασχολικὴν ἡλικίαν εἰς τὴν σύγχρονον στάθμην τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Τεχνικῆς,

Ἐγκατάστασις ἠλεκτρονικῶν συσκευῶν εἰς ἀπομονωμένα «θρανία» μαθητῶν διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ξένων γλωσσῶν.

και να συμπληρώνη την μόρφωσίν του. Η μόρφωσις όμως των ενήλικων απαιτεί ειδικά μέσα διδασκαλίας.

Η διδασκαλία των ξένων γλωσσών

Είς την Έκθεσιν της Βασιλείας ιδιαιτέρως εντύπων προεκάλεσε μεταξὺ ἄλλων καὶ ἡ μεγάλη ἔκτασις νέων ἠλεκτρονικῶν συσκευῶν διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ξένων γλωσσῶν. Ἐπάρχουν μεταξὺ ἄλλων καὶ ἀτομικὰ ἐπιμαθητῶν, ἕκαστον ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι ἐφοδιασμένον δι' ἰδιῆς του πλήρους συσκευῆς μαγνητοφώνου καὶ ἀτομικῆς κατὰ μαθητὴν μικροφωνικῆς ἐγκαταστάσεως, μέσω τῆς ὁποίας ἐπικοινωνεῖ μετ' αὐτοῦ ὁ διδάσκων, δυνάμενος νὰ ἐλέγῃ ἕκαστον μαθητὴν κεχωρισμένως καὶ νὰ συνομιλῇ μετ' αὐτοῦ χωρὶς τοῦτο νὰ γίνεταί ἀντιληπτὸν ὑπὸ τῶν ἄλλων ἢ νὰ ἐνοχλῇ αὐτούς.

Ἄξιος ιδιαιτέρας μνείας εἶναι καὶ ἕνας νέος τύπος μικροῦ κινηματογραφικοῦ προβολέως τῶν 8 χιλιοστομέτρων, δεχόμενος ταινίαν ἀτέρωμα εἰς κασέτας, ἀπλούστατος εἰς τὸν χειρισμὸν. Δι' αὐτὸν εἰς ὅλον τὸν κόσμον διατίθενται ταινίαι διαρκείας 4 ἕως τὸ πολὺ 5 λεπτῶν τῆς ὥρας ἀναφερόμεναι ἐπὶ παντὸς θέματος, διδασκτικῶν καὶ μορφωτικῶν περιεχομένου, δι' οὐδὲν ἄλλοτε βαθιὰ καὶ κατεύθυνον τῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Μεγάλῃ ἐντύπωσιν προεκάλεσεν εἰς τὴν Έκθεσιν καὶ ὁ ἐπαναστατικὸς διασκοπικὸς προβολεὺς διαφανειῶν. Μετὰ τὸν αὐτὸν προβολέα ὁ διδάσκων δύναται νὰ προβάλῃ μὲ φῶς τῆς ἡμέρας ἐγχρόμους ζωηρὰς εἰκόνας, ὁρατὰς εἰς ὅλην τὴν τάξιν. Αἱ εἰκόνας αὐταὶ δύνανται νὰ κατασκευασθῶν ἐπὶ τόπου ἐντὸς δευτερολέπτων. Δύνανται νὰ ληφθῶν ἀντίγραφα ἀπὸ ὅλα σχεδὸν τὰ πρότυπα εἴτε γραμμικά, εἴτε ζωγραφισμένα ἢ τυπωμένα. Ὁ διδάσκων ἐτοιμάζει ἐντὸς 4 μόνον δευτερολέπτων οὐδὲν ἄλλοτε ἀντιγραφὴν εἰς διαφάνειαν μὲ τὴν βοήθειαν μιᾶς μηχανῆς φωτοαντιγράφων ἐκ ζελατίνης, ἀπὸ ὅ,τι πρόχειρον ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν του, ὅπως σχολικὰ φυλλάδια, ἀποκόμματα ἔφημερίδων, σχέδια, ἐγχρόμους εἰκονογραφῆσεις κλπ. Ἐπὶ τῶν κατασκευαστῶν διατίθεται καὶ πληθώρα ἐτοιμῶν διαφανειῶν εἰς ἐνότητος καὶ δι' εἰδικὰ μαθήματα.

Η πρώτη γραφή καὶ ἀρίθμησις

Διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς πρώτης γραφῆς καὶ τῶν πρώτων ἐννοιῶν τῆς ἀριθμητικῆς, ὡς καὶ διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ξένων γλωσσῶν, ἐξετέθη καταπληκτικὸς ἀριθμὸς ἐποπτικῶν μέσων, διαφόρων ἀριθμητηρίων. Ὅλα νέα καὶ πρωτότυπα, στηριζόμενα εἰς τὴν μεγάλην ἐμπειρίαν τῶν ἐκπαιδευτικῶν ὡς καὶ τῶν μεμονωμένων διωκτικῶν, καθὼς καὶ τῶν μεγάλων ἐργοστασίων κατασκευῆς ἐποπτικῶν μέσων διδασκαλίας.

Ἐδόθη ἤδη ἰδιαίτερα προσοχὴ εἰς τὴν ἐφεύρεσιν τῶν πλέον ἀποδοτικῶν καὶ καταλλήλων συσκευῶν, ὡς καὶ εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν παλαιῶν τύπων μὲ ἀποτελέσματα πανθομολογούμεως καταπληκτικά.

Η ἠλεκτρονικὴ φυσικὴ

Ἐνας ἐκ τῶν νέων τύπων ὁργάνων ἀποβλέπει εἰς τὴν χρησιμοποίησιν πλαστικῶν ὀλῶν εἰς πλάκας μὲ ἐγγεγραμμένα ἐμφανῆ κυκλώματα διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν θεμελιωδῶν νόμων τῆς ἠλεκτρονικῆς φυσικῆς ὡς καὶ τῆς τεχνικῆς ἐφαρμογῆς τῆς. Ἰδιαίτερον ἐντύπωσιν προεκάλεσεν ἡ ἐνσωμάτωσις τῶν πλαστικῶν πλακῶν τῶν ἐγγεγραμμένων κυκλωμάτων εἰς βιβλίον, ἢ μίαν σελὶς τοῦ ὁποίου περιλαμβάνει τὸ θέμα, τὰ ἐξαρτήματα καὶ τὸν τρόπον ἐργασίας, ἢ δὲ ἀντίστοιχος ἀπέναντι σελὶς ἔτοιμον τὸ ἐγγεγραμμένον κύκλωμα διὰ νὰ προβαίη ὁ μαθητὴς μόνος του καὶ ἀβοήθητος εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πειράματος.

Τὰ εἶδη τῶν ἐκθεμάτων

Τὸ ἐκτιθέμενον εἰς τὴν Βασιλείαν ὄλικόν διεχωρίσθη εἰς 20 εἰδικὰς κατηγορίας.

Μία ἐξ αὐτῶν περιλαμβάνει συγχροτήματα καὶ συστήματα διδασκαλίας ξένων γλωσσῶν δι' ἀκουστικῶν μέσων.

Τὰ ἐκθέματα μιᾶς ἄλλης κατηγορίας ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν προγραμματισμένην ἐκπαιδεύσιν δι' ὀπτικοακουστικῶν μέσων. Πρόκειται περὶ συσκευῶν σχολικοῦ ραδιοφώνου, σχολικῆς τηλεοράσεως, μαγνητοφώνου, σχολικοῦ κινηματογράφου καὶ προβολέων διαφανειῶν.

Εἰς ἄλλην κατηγορίαν ἀνήκουν ἐποπτικὰ μέσα ἐργασίας καὶ ἀπασχολήσεως καὶ ἐποπτικὰ διδασκτικὰ παιχνίδια: ἔτοιμοι ἐκπαιδευτικοὶ πίνακες διὰ χειροτεχνίαν, διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν Ὄρθοκεντρικῶν, τῆς Γεωγραφίας, τῆς Ἱστορίας, τῶν Μαθηματικῶν, τῆς Φυσικῆς, τῆς Χημείας καὶ τῶν γλωσσῶν διὰ τὰ σχολεῖα πρώτης βαθμίδος.

Ἐξετέθησαν ἐπίσης ἰδιαίτερος διάφορα μέσα διδασκαλίας Ἀριθμητικῆς καὶ Μαθηματικῶν τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Εἰς ἰδιαίτερον κατηγορίαν ἀνήκουν ἐποπτικὰ ὀπτικὰ μέσα (διαφάνειαι) — «Φίλμ-Φίξ» διὰ τὴν διδασκαλίαν ὄλων τῶν μαθημάτων ὄλων τῶν βαθμίδων τῆς ἐκπαιδεύσεως.

Ἰδιαίτερας μνείας ἐκθέματα ἦσαν κινηματογράφοι, προβολεῖς διαφανειῶν, ἐπισκοπικὸς προβολεὺς πολλῶν τύπων, μικροσκόπια, φακοί, μικροσκοπικὰ παρασκευάσματα, μηχανήματα μικροσκοπικῶν ἀντιγραφῶν, μηχαναὶ λήψεως κινηματογραφικῶν ταινιῶν καὶ φωτογραφιῶν καὶ ἄλλα ἀνάλογα ἐποπτικὰ ὀπτικὰ μέσα.

Ἄλλην κατηγορίαν ἐκθεμάτων ἀποτελοῦν τὰ ἐποπτικὰ μέσα καὶ ὄργανα Μετεωρολογίας, καὶ ἄλλην τὰ ἐποπτικὰ μέσα διὰ τὴν διδασκαλίαν συγκοινωνιακῆς κυκλοφορίας (πίνακες καὶ συσκευαὶ καὶ μέσα πρώτων βοηθειῶν).

Ἰδιαίτερος ἐξετέθησαν τὰ ἐποπτικὰ μέσα διὰ τὴν διδασκαλίαν Ἰγνογραφίας, Καλλιγραφίας, Ζωγραφικῆς, Χειροτεχνίας, Αἰσθητικῆς, Λιθογραφίας, Χαρακτικῆς, ὡς καὶ συσκευαὶ διὰ τὴν διδασκαλίαν Παραστατικῆς Γεωμετρίας.

Ἰδιαίτερον ὀμάδα ἀπετέλεσαν ὄργανα Μουσικῆς, δίσκοι, πικ-ἄπ, βιβλία καὶ ἄλλα ἐποπτικὰ μέσα διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Μουσικῆς.

Ἐξετέθησαν ἐπίσης εἰς χωριστὴν ὀμάδα συσκευαὶ πρώτων βοηθειῶν, γραφικῆς ἔλης, ὄλικα τεχνικῶν μαθημάτων, ὄργανα ψυχροκινητικῶν παιχνιδίων καὶ τηλεοράσεως κλειστοῦ κυκλώματος.

Ἐπὶ τῆς ἐξέθεσιν εἰς τὴν «ἐρὴν Ντιντάκτα» ἐννέα ἀκόμη ἰδιαίτεροι φάκελοι ἐκθεμάτων.

Τί γίνεται παρ' ἡμῖν

Ἐπ' ἐνκαιρίᾳ ἂς προστεθῇ ὅτι αἱ ἀνάγκαι τῆς ἑλληνικῆς μαθητικῆς νεολαίας δι' ἐποπτικὰ ὄργανα ἀντεμετωπίσθησαν κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τοῦ Κράτους μὰς τὸ 1935 διὰ τῆς ἰδρύσεως εἰς τὸ ὑπουργεῖον Παιδείας «Γραφεῖον Μορφωτικῶν Κινηματογράφων» καὶ τὸ 1937 διὰ τῆς συστάσεως «Τιμημάτων Ἐποπτικῶν Μέσων Διδασκαλίας». Τὸ 1945 ἀπεφασίσθη ἡ ἱδρύσις «Διευθύνσεως Ἐποπτικῶν Ὀργάνων καὶ Σχολικῶν Ἐπιπέλων», καὶ τὸ 1948 ἰδρύθη καὶ «Ἐργοστάσιον ἐπισκευῆς καὶ κατασκευῆς ὁργάνων Φυσικῆς», τὸ ὁποῖον λειτουργεῖ σήμερον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ρήγα Παλαμῆδου (ἀρ. 4), ὡς ἐργοστάσιον κατασκευῆς ἐποπτικῶν μέσων διδασκαλίας.

Σύμφωνα μὲ τὰς διαθεσιμότητας τῶν ἐιδικῶν, τὸ κρατικὸν αὐτὸ ἐργοστάσιον λειτουργεῖ ἤδη μὲ διαρκῶς αὐξανόμενον ρυθμὸν. ἐπιτυχὸν διὰ τῆς συνεχοῦς αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς του ὄναι μόνον νὰ ἀνταποκριθῇ κατὰ λίαν ἱκανοποιητικὸν τρόπον εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν σχολείων εἰς ὄργανα Φυσικῆς Πειραματικῆς, μέχρι τοῦ σημείου νὰ διακοπῇ ἡ εἰσαγωγὴ ἐκ τοῦ ἔξωτερικοῦ σκετικῶν ὁργάνων. Προκαλεῖ δὲ πλέον καὶ τοὺς ἐπαίνους τῶν ἐπισκεπτομένων τοῦτο εἰδικῶν ἐκ τοῦ ἔξωτερικοῦ διὰ τὴν τελειότητα τῶν κατασκευαζομένων ἐποπτικῶν μέσων διδασκαλίας.

Διὰ τῆς λειτουργίας τοῦ ἐργοστασίου αὐτοῦ κατέστη δυνατόν νὰ διανεμηθῶν ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου Παιδείας μέχρι σήμερον ὄργανα 228.500 ὄργανα Φυσικῆς καὶ Χημείας εἰς 7.500 σχολεῖα τῆς Στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, καὶ 84.000 ὄργανα εἰς 1.000 σχολεῖα τῆς Μέσης ἐκπαιδεύσεως.

Διανεμήθησαν ἐπίσης ἕως τώρα 481 προβολεῖς σταθερῶν ἐκδόσεων εἰς ἰσάριθμα Γυμνάσια καὶ Λύκεια, 541.125 εἰκόνας διαφάνειαι εἰς «Φίλμ-στρίπς» διὰ τὴν διδασκαλίαν Βιολογικῶν μαθημάτων εἰς Γυμνάσια καὶ Λύκεια, 100 προπλάσματα ἀνθρωπίνου σώματος φυσικοῦ μεγέθους εἰς ἰσάριθμα Γυ-

Η ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΜΕΣΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

ΤΕΧΝΙΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΙ ΔΙΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΕΩΣ ΕΙΣ ΠΟΛΩΝΙΑΝ

● ΒΑΡΣΟΒΙΑ

Ἡ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις τῆς Πολωνίας ἀπαιτεῖ ὄλον ἐν τῶν περισσότερων εἰδικῶν μὲ ἀνωτάτην τεχνικὴν κατάρτισιν. Αὐτὸ ἐξηγεῖ καὶ τὸν δ ε κ α π λ α σ ι α σ μ ὀ ν, ἐν σχέσει μὲ τὸ 1938, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σπουδαστῶν καὶ πτυχιούχων τῶν ἀνωτάτων τεχνικῶν σχολῶν. Κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1964)65 οἱ σπουδασταὶ ἀνωτάτων τεχνικῶν σχολῶν ὑπερέβησαν τοὺς 79.000 καὶ οἱ ἐξελεθόντες πτυχιούχοι τοὺς 7.700.

Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἡ Πολωνία, ὡς καὶ ἄλλαι χώραι, προσπαθεῖ νὰ κέρη προσιτὰς τὰς ἀνωτάτας σπουδὰς ὄχι μόνον εἰς τοὺς ὄλον ἐν τῶν περισσότερων ἀποφοίτους μέσης ἐκπαιδεύσεως ποὺ συνεχίζουσιν ἀνωτάτας σπουδὰς, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλους ποὺ ἐργάζονται. Ἡ βραδυνὴ καὶ ἡ διὰ ἀλληλογραφίας ἀνωτάτη ἐκπαιδεύσις γίνεται ὄλον ἐν τῶν σοβαρώτερων πηγῶν στελεχῶν εἰδικῶν διὰ τὴν οἰκονομίαν, τὴν παιδείαν καὶ τὴν πολιτιστικὴν κίνησιν.

Ἐπιπλέον τῶν ἀνωτέρω, ἐρρίφθη ἡ ἰδέα προσφυγῆς εἰς τὴν τ η λ ε ὀ ρ α σ ι ν, ποὺ ἔχει εἰδικὴν ἀξίαν ὡς μέσον διαδόσεως τῆς παιδείας.

Ἡ πολωνικὴ τηλεοράσις ἔχει ἤδη συγκεντρώσει ἀξιόλογον πείραν εἰς τὸν τομέα τῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἦταν ἡ πρώτη εἰς τὴν κεντρικὴν καὶ ἀνατολικὴν Εὐρώπην ποὺ ἐνεκαίνισεν συστηματικὰ προγράμματα διὰ τὰ σχολεῖα στοιχειώδους καὶ μέσης παιδείας, ἀνέπτυξε μεγάλην δραστηριότητα εἰς τὸν τομέα διδασκαλίας ξένων γλωσσῶν, δίδει μαθήματα γεωπονίας εἰς τὸ εὐρὸν ἀγροτικῶν κοινῶν, μεγάλως διηθρονεῖ τὰ προγράμματα τῆς ἐκλαϊκεύσεως τῆς ἐπιστήμης, τῆς τέχνης καὶ τῆς τεχνικῆς. Πρέπει, λοιπόν, νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ πολωνικὴ τηλεοράσις ποὺ ἔχει μεγάλως διαδοθῇ εἰς τὴν χώραν (πλέον τῶν 2.000.000 δεκτῶν κατὰ τὸ 1965, πῆλον λήψεως προγραμμάτων καλύπτου πλέον τῶν 3)4 τοῦ πληθυσμοῦ) θὰ δυνήθῃ σοβαρὰ νὰ ἐνισχύσῃ καὶ νὰ διαδώσῃ τὸ σύστημα ἀνωτάτης παιδείας διὰ τοὺς ἐργαζομένους.

Τὰ ἐνδιαφέροντα καὶ αἱ ἀνάγκαι τῆς Πολωνίας εἰς αὐτὸ τὸ πῆλον συμπέτουν μὲ τὰ τῶν ἄλλων χωρῶν καὶ μὲ τὰ προγράμματα τῆς Οὐνέσκο. Τὸ 1965 ὑπεγράφη συμφωνία μὲ τὴν Οὐνέσκο διὰ τὴν ὁργάνωσιν εἰς τὴν Πολωνίαν ἐνὸς ὑποειγματοῦ κέντρου διὰ νὰ χρησιμοποίησῃ τὴν τηλεορά-

μνῶσι καὶ Λύκεια, καὶ 52.500 χημικὰ οὐσία εἰς διάφορα σχολεῖα.

Διὰ τὴν περίοδον ἀπὸ 15ης μέχρις 24ης Σεπτεμβρίου 1966 ἡ Διεύθυνσις Ἐποπτικῶν Ὀργάνων τοῦ ὑπουργείου Παιδείας εἰχεν ὁργανώσει εἰς Ἀθήνας τὴν λειτουργίαν Σεμιναρίου Τεχνικῆς Ἐκπαιδεύσεως πρὸς ἄσκησιν, εἰς τὴν χορῶν τῶν νέων ἐποπτικῶν μέσων Φυσικῆς καὶ Χημείας καὶ τῶν ὀπτικοακουστικῶν μέσων, 150 δημοδιδασκάλων ἐξ ὅλης τῆς χώρας μὰς. Τὰ χρησιμοποιούμενα παρ' ἡμῖν ὀπτικοακουστικὰ μέσα διδασκαλίας εἶναι κινηματογραφικοὶ προβολεῖς, ἐπισκόπια, μικροσκόπια, προβολεῖς σταθερῶν εἰκόνων καὶ μαγνητόφωνα. Τὰ τελευταῖα ἔλαβον ἤδη καὶ εἰς τὴν χώραν μὰς μεγάλην διάδοσιν καὶ μεταξὺ τῶν αὐτοδιδασκούμενων, διατίθενται δὲ ἤδη εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν Ἀθηνῶν καὶ μικρὰ μαγνητόφωνα μόνον δι' ἐδωλωτέρων ἐκμάθησιν κειμένων, ἢ τμητῶν τῶν ὁποίων εἶναι καὶ μικροτέρα τῶν χιλίων δραχμῶν.

σιν μὲ τὴν βοήθειαν ἄλλων κέντρων μαζικῶν τηλεπικοινωνιακῶν μέσων καὶ ἀρμοδίων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων μὲ σκοπὸν τὴν διάδοσιν παιδείας ἐπιπέδου ἀνωτάτων σχολῶν. Κατὰ τὴν συμφωνίαν, ἡ Οὐνέσκο θὰ συμμετάσχη ἐν μέρει εἰς τὸν ἐξοπλισμὸν τοῦ κέντρου μὲ τεχνικὸν ὄλικόν, ἢ δὲ πολωνικὴ κυβέρνησις θὰ ἐπιφορτισθῇ μὲ τὴν κατάρτισιν συστηματικῶν μελετῶν διὰ τὴν ὁργάνωσιν καὶ τὴν δραστηριότητα τοῦ κέντρου καὶ θ' ἀποστείλῃ εἰς τὴν Οὐνέσκο τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν καὶ ἐκτιμήσεων τῆς. Ἡ πολωνικὴ κυβέρνησις ὑποχρεοῦται ἐπίσης ὅπως γνωστοποιῇ τὴν πείραν τῆς εἰς τὰς ἐνδιαφερομένας χώρας καὶ προσφέρῃ εἰς αἴτησιν τῶν χωρῶν-μελῶν τῆς Οὐνέσκο λεπτομερεῖς περιγραφὰς τῶν προγραμμάτων καὶ τῶν μεθόδων διδασκαλίας καὶ ὁργανώσεων τῶν, ὡς καὶ τὴν τεχνικὴν τῆς πραγματοποιήσεώς των, ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ στηρίζεται ἡ δραστηριότης τοῦ κέντρου.

Ὡς πρῶτον πῆλον ἐφαρμογῆς ἐπελέγη ὁ τομεὺς τῶν τεχνικῶν σπουδῶν. Τὰ μαθήματα ἤρχισαν τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον καὶ ἀποτελοῦν μέρος τῆς παιδείας ποὺ παρέχεται σήμερον εἰς τὴν Πολωνίαν διὰ 17 ἀνωτάτων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων. Κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1966)67, θὰ τηλεμεταδίδωνται τὰ μαθήματα τοῦ πρώτου ἔτους, τὸ δὲ ἐπόμενον ἔτος θὰ μεταδίδωνται τὰ μαθήματα τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου ἔτους.

Ἡ καθέρωσις πολυτεχνικῶν τηλεμεταδιδόμενων προγραμμάτων δὲν σημαίνει τὴν δημιουργίαν μιᾶς νέας ἀνεξαρτήτου σχολῆς διὰ τηλεοράσεως. Οἱ παρακολουθῶντες τὰ μαθήματα δι' ἐργαζομένους θὰ συνεχίσουν νὰ εἶναι ἐγγεγραμμένοι εἰς διαφόρους ἀνωτάτας σχολὰς, θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ κάνουν εἰς τὰς σχολὰς ἢ τὰ συμβουλευτικὰ κέντρα, σύμφωνα μὲ τὰ λεπτομερῆ προγράμματα, τὰς ἀσκήσεις ἢ ἐργασίας ἐλέγχου. Θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ προσέρχονται εἰς ἐξετάσεις καὶ ἀναπτύξεις θεμάτων, σύμφωνα μὲ τοὺς ἰσχύοντες κανονισμοὺς. Ὁ πτυχιούχος τῶν διετῶν μαθημάτων διὰ τηλεοράσεως θὰ δύναται, ἀφοῦ περάσῃ ἐπιτυχῶς ὅλας τὰς ὑποχρεωτικὰς ἐξετάσεις, νὰ γίνῃ δεκτὸς εἰς ἄλλα ἔτη σπουδῶν τῶν ἀντιστοιχῶν ἀνωτάτων ἡμερησίων, βραδυνῶν ἢ δι' ἀλληλογραφίας σχολῶν.

Ἡ πραγματοποιήσις τῶν τηλεμεταδιδόμενων μαθημάτων θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ συστήματος τῶν σπουδῶν δι' ἐργαζομένους. Χάρη εἰς τὴν ἐκπομπὴν τῶν μαθημάτων εἰς τὰ πλαίσια τοῦ τηλεμεταδιδόμενου ἐθνικοῦ προγράμματος, θὰ καταστῇ δυνατόν ν' αὐξηθῇ σιγά-σιγά ἄλλ' ἀξιόλογα, ὁ ἀριθμὸς τῶν σπουδαστῶν. Τὸ ζήτημα τῆς ἀποστάσεως μεταξὺ τοῦ ἀκροατοῦ καὶ τῆς σχολῆς ἢ τοῦ συμβουλευτικοῦ κέντρου θὰ παύσῃ πολὺ μικρὸν ρόλον. Ἡ δυνατότης ποὺ θὰ δοθῇ διὰ σπουδὰς κατ' ὄλιγον θὰ εἶναι μία μεγάλη διευκόλυνσις καὶ ἐνθάρρυνσις πρὸς περαιτέρω σπουδὰς διὰ εὐρέα στρώματα ἐργαζομένων.

Ἡ εἰσαγωγὴ τῶν τηλεμεταδιδόμενων μαθημάτων εἰς τὸ σύστημα τῆς ἀνωτάτης παιδείας εἶναι στοιχεῖον ἐνὸς πολὺ ἐυρύτερου φαινομένου ποὺ ἐκδηλώνεται καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας χώρας. Σήμερον, εἶναι ὄλον ἐν τῶν περισσότερων ἀναγκαῖον νὰ ἐπωφελοῦμεθα τῶν νέων πηγῶν καὶ μέσων διαδόσεως τῆς παιδείας. Τὸ πολωνικὸν πείραμα γίνεται, κατὰ συνέπειαν, σπουδαῖος κρῖκος μέσα εἰς τὰς ἀναζητήσεις εἰς τὰς ὁποίας ἡ Οὐνέσκο ἀποδίδει τεραστίαν σημασίαν.

ΙΓΚΝΑΤΣΙ ΒΑΝΙΕΒΙΤΣ

σχολαί ξένων γλωσσών προσεπάθησαν να παράσχουν τήν διδασκαλίαν τῆς Ἀγγλικῆς, τήν ὁποίαν ἐστερεῖτο ἡ Μέση Ἐκπαίδευσις, πρέπει δὲ σήμερον νὰ ὑπάρχουν περὶ τοὺς 80.000 μαθηταὶ οἱ ὅποιοι διδάσκονται Ἀγγλικά ὄχι εἰς τὰ σχολεῖα, ἀλλὰ εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα, τὰ ὁποῖα λειτουργοῦν ἐκτὸς τοῦ κρατικοῦ σχολικοῦ συστήματος. Τὸ πρόβλημα ἕμως εἶναι ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐπίσημος διαδικασία διὰ τὴν κατάλληλον ἐποπτεῖαν καὶ ἐπιθεώρησιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος τῶν ἰδιωτικῶν σχολῶν ξένων γλωσσῶν.

Ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῶν ἐπιτυγχανομένων εἰς τὴν διδασκαλίαν ξένων γλωσσῶν ἀποτελεσμάτων, τόσον εἰς τὰς σχολὰς ξένων γλωσσῶν ὅσον καὶ εἰς τὰ ἰδιωτικὰ σχολεῖα Μέσης ἐκπαιδεύσεως. Καὶ ἀναφέρομαι, τουλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἀγγλικήν, εἰς τὰς ἐξετάσεις τοῦ Cambridge καὶ εἰς τὰς ἐξετάσεις τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Michigan. Αἱ ἐξετάσεις τοῦ Cambridge διεδραμάτιζαν ἕναν ἰδιαιτέρως σημαντικὸν ρόλον ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη, καὶ ἡ Ἑλλάς παρέχει ὑπὲρ τοὺς 2.500 ὑποψηφίους καθ' ἕκαστον ἔτος. Οἱ Ἀμερικανοὶ συνάδελφοί μου καὶ ἐγὼ παραδεχόμεθα ὅτι αἱ ἐξετάσεις αὐτὰ δὲν εἶναι ἰδεώδεις διὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὰ πιστοποιητικὰ τὰ παρεχόμενα ἴσως αὐτῶν δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ θεωροῦνται ὡς πιστοποιήσεις ἰκανότητος διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης. Παρὰ ταῦτα, αἱ ἐξετάσεις αὐταὶ συνετέλεσαν οὐσιωδῶς εἰς τὴν συγκράτησιν ἑνὸς ἰκανοποιητικοῦ ἐπιπέδου γνώσεων καὶ εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς στάθμης τῶν ἰδιωτικῶν σχολῶν.

Ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῶν ἐπιτυγχανομένων εἰς τὴν διδασκαλίαν ξένων γλωσσῶν. Ἐν τῇ ζήτημα τὸ ὁποῖον ὡς ἐκ τούτου ἀντιμετωπίζομεν κατὰ τὴν διδασκαλίαν ξένων γλωσσῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶναι μέχρι τοῦ σημεῖου θὰ πρέπει νὰ προσαρμολογῶμεν τὰς μεθόδους μας εἰς τὴν φιλολογικὴν αὐτὴν παράδοσιν, ἢ ἂν θὰ πρέπει νὰ ἀγνωρίσωμεν αὐτὴν παντελῶς καὶ νὰ διδάξωμεν μίαν γλῶσσαν κατὰ ἕνα τελεῖως διαφορετικὸν τρόπον.

Ὅσοι λοιπὸν πρόκειται νὰ διδάξουν μίαν ξένην γλῶσσαν θὰ εὐρουν πολλὰς δυσκολίας εἰς τὸ ἄμεσον μέλλον. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ σκεφθοῦν εἶναι πῶς νὰ ἐπιβληθῶν ἑνὸς δυσκόλου ἐπαγγέλματος, πῶς νὰ διδάξουν «κάτι» ὑπὸ τὰς δυσχερεῖς περιστάσεις ὑπὸ τὰς ὁποίας εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ ἐργάζωνται, καὶ πῶς νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸ ἔργον των ρεαλιστικά. Ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῶν ἀποβλεπόμενων διὰ τὸ μέλλον. Ἡ ζήτησις δι' ἄτομα μὲ πλῆρη γνῶσιν Ἀγγλικῶν ἢ Γαλλικῶν εἶναι ὁλοῦν πε-

ρισσότερον ἐπείγουσα. Ὁ σημερινὸς ρόλος τῶν καθηγητῶν εἶναι, προφανῶς, νὰ ἐπιμείνουν μέχρις ὅτου ἡ ἀνάγκη ὅπως αἱ ξένα γλῶσσαι λάβουν τὴν ἀρμόζουσαν εἰς αὐτὰς θέσιν εἰς τὸ σχολικὸν πρόγραμμα ἀποδοῦν τὸν ἐπείγουσα, ὥστε νὰ ληφθοῦν τὰ κατάλληλα διοικητικὰ μέτρα. Ποῖα θὰ εἶναι τὰ μέτρα αὐτὰ καὶ πότε θὰ ληφθοῦν, εἶναι θέματα τὰ ὁποῖα θὰ ἀποφασίσουν αἱ ἀρμόδιαι Ἑλληνικαὶ ἀρχαί. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχω νὰ συμβουλεύσω ὅσους προτίθενται νὰ διδάξουν μίαν ξένην γλῶσσαν εἶναι ὅτι πρέπει νὰ αὐξήσουν τὰς ἰκανότητάς των ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερο, νὰ εὐρίσκωνται εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς συναδέλφους των εἰς τὰς ἄλλας χώρας καὶ νὰ ἀφιερῶνουν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον χρόνον καὶ προσοχὴν εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς ὕλης καὶ τῶν μεθόδων ποὺ ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν διδασκαλίαν ξένων γλωσσῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Αἱ ἄλλαι ἐργασίαι τοῦ Σεμιναρίου

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. R. Close ἔγιναν τὰ ἐγκαινία τῆς Ἐκθέσεως Βιβλίου, ἡ ὁποία περιελάμβανε τὰ νεώτερα βιβλία διδασκαλίας Ἀγγλικῆς, Γαλλικῆς καὶ Γερμανικῆς γλώσσης, ὡς καὶ ἐκλεκτὰ κείμενα πεζοῦ καὶ ποιητικοῦ λόγου, λεξικά, ἐκπαιδευτικὰ καὶ γλωσσολογικὰ περιοδικὰ, ὁπτικὰ καὶ ἀκουστικὰ βοηθήματα καὶ ἐποπτικὰ μέσα, δίσκους καὶ μαγνητόφωνα διδασκαλίας καὶ προφορᾶς, καὶ ἄλλα.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁμιλήσεν εἰς τὸ Σεμινάριον ὁ ἄγγλος ἐπιθεωρητὴς σχολῶν δρ. D. C. Riddy μὲ θέμα «Αἱ σύγχρονοι ἀντιλήψεις καὶ μέθοδοι τῆς διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν».

Τὴν τρίτην ἡμέραν ἔλαβε χώραν ἐλευθερὰ συζήτησις κατὰ διὰ τὰς μετὰ τῶν ὁμιλητῶν καὶ τῶν παρακολουθούτων τῶ Σεμινάριον, ὡς καὶ ἐπίσκεψις εἰς ἐργαστήρια διδασκαλίας ξένων γλωσσῶν, τὸ δὲ ἀπόγευμα προβολὴ κινηματογραφικῶν ταινιῶν ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν.

Τὴν Πέμπτην 22 Σεπτεμβρίου ὁμιλήσεν ὁ διευθυντὴς τοῦ τμήματος τῆς Γαλλικῆς γλώσσης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. J. H. Donnard μὲ θέμα «Ἡ κατάρτισις τῶν καθηγητῶν ξένων γλωσσῶν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Πανεπιστήμια», τὸ δὲ ἀπόγευμα ὁ καθηγητὴς τῆς Φωνολογίας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Lund Σουηδίας κ. B. Malmberg μὲ θέμα «Ἡ συμβολὴ τῆς Γλωσσολογίας».

Ἡ πρωτὰ τῆς Παρασκευῆς 23 Σεπτεμβρίου ἀφιερῶθη εἰς ἐπισκέψεις ἐργαστηρίων διδασκαλίας ξένων γλωσσῶν καὶ εἰς σχετικὰς συζητήσεις τῶν διαφόρων ὁμιλητῶν, τὸ δὲ ἀπόγευμα ὁμιλήσεν ὁ ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν ἐιδικὸς σύμβουλος τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Ἐκπαιδεύσεως τῆς Σουηδίας καθηγητὴς κ. Svante Hjelmström μὲ θέμα «Βοηθητικὰ μέσα διὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν μάθησιν».

Κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ Σεμιναρίου ἔγινεν ἀνάλογοις τῆς ἐργασίας ἐκάστης ὁμάδος, καὶ ἐπικολοῦθη ὁ σύντομος ἀποχαιρετιστήριος συγκέντρωσις.

Πλήρη πρακτικὰ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σεμιναρίου θὰ ἐκδοθῶν λίαν προσεχῶς ὑπὸ τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου καὶ ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ Συμβούλου αὐτοῦ κ. Καρακώστα, ὅστις καὶ ἐπεμελήθη τῆς ὅλης ἐπιτυχῆς ὁργανώσεως τοῦ Σεμιναρίου.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Μέλος
τῆς α' Ἐθνικῆς Ἀμερικανικῆς Ἐνώσεως
διὰ τὴν Ἑκπαίδευσιν Ἑνῶν Σπουδαστῶν »

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ :

ΚΑΘ. JOHN D. LOGAN JR., M.A.

Διδάξας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Michigan, Η.Π.Α., τ. Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
εἰς τὴν ἔδραν Ἀμερικανικῆς Φιλολογίας

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ :

ΚΑΘ. ΘΕΟΔ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ Δρ Φ., Β. Α.

τ. Διευθυντῆς Μαρασλείου Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας
τ. Καθηγητῆς τοῦ Robert College

ΕΔΡΑ : ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 72 (ἔναντι τ. Ν. ΖΩΟΔΟΣΧΟΥ ΠΗΓΗΣ) — ΑΘΗΝΑΙ

Κεντρικαὶ Σχολαί :

ΙΑΣ—ΣΧΟΛΗ Α' : ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 72. Τηλ. 626.347

ΙΑΣ—ΣΧΟΛΗ Β' : ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ καὶ ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 18. Τηλ. 621.276

ΙΑΣ—ΣΧΟΛΗ Γ' : ΦΕΙΔΙΟΥ 5γ. Τηλ. 620.180

ΙΑΣ—ΣΧΟΛΗ Δ' : ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΑΝΙΓΓΟΣ (ΤΖΩΡΤΖ 4). Τηλ. 614.492

150 ΤΜΗΜΑΤΑ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Περιλαμβάνουν : Τάξεις Ἀρχαρίων — Προχωρημένων — **Lower — Proficiency.**

Τμήματα διὰ τὰ Πτυχία τῶν Πανεπιστημίων **Michigan** Η.Π.Α. καὶ **Cambridge** Ἀγγλίας.

Τμήματα Πρωῖνά — Ἀπογευματινά — Βραδυνά — Τρισεβδομαδιαῖα — Ἐντατικά.

Μονοτάξια Τμήματα (9 μηνῶν) — Διτάξια Τμήματα (18 μηνῶν).

Διὰ σπουδαστὰς ΠΑΣΗΣ ἡλικίας — Ἰδιαίτερα ΠΑΙΔΙΚΑ Τμήματα — Τμήματα Μαθητῶν Γυμνασίου.

30 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ εἰς συνοικίας Ἀθηνῶν - Πειραιῶς καὶ Ἐπαρχίας